

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΤΜΗΜΑ
ΕΚΔΟΣΕΩΝ & ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:
«Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΤΗΝ
ΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ»

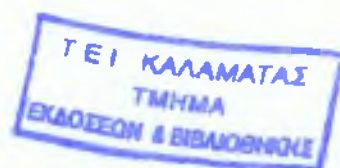
ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:

κ. ΠΡΕΒΕΖΑΝΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ:

ΜΩΡΑΪΤΗ ΣΥΝΟΔΗ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΕΚΚΑΣ

Απρίλιος 2010

Πίνακας Περιεχομένων

Πίνακας Περιεχομένων.....	2
Πρόλογος.....	4
Εισαγωγή.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:.....	11
ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (ΑμεΑ).....	12
1.1 Τι ορίζονται ως άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ).....	12
1.2 Τα ΑμεΑ Στην Ελλάδα – Γενικές Παρατηρήσεις.....	15
1.3 Γενικό Συνταγματικό πλαίσιο νομικής προστασίας που αφορά τα ΑμεΑ.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:.....	23
ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	23
2.1 Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.).....	23
2.2 Τι είναι Προσβασιμότητα - Γενικές Παρατηρήσεις.....	26
2.3 Γενικό Νομοθετικό Πλαίσιο για την προστασία ΑμεΑ και την Προσβασιμότητά τους στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	30
2.4 Πρόγραμμα Προσβασιμότητας των ΑμεΑ στη Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	41
2.5 Οι Δυσκολίες από την Εφαρμογή του Νομοθετικού Πλαισίου και την Πρόσβαση των ΑμεΑ στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	51
2.6 Οι Ευρωπαϊκές Χώρες και τα Μέτρα Σχετικά με τα Δικαιώματα των Ατόμων Με Αναπηρία (ΑμεΑ).....	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:.....	60
Η ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑμεΑ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ, ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΗΦΙΣΙΑΣ.....	61
3.1 Εισαγωγή στην έρευνα.....	61
3.2 Η Προσβασιμότητα των ΑμεΑ στο Δήμο Αθηναίων.....	64
3.2 Η Προσβασιμότητα των ΑμεΑ στο Δήμο Λυκόβρυσης.....	65
3.3 Η Προσβασιμότητα των ΑμεΑ στο Δήμο Κηφισιάς.....	67
3.4 Συγκριτικός πίνακας παροχών για τους Δήμους Αθήνας, Λυκόβρυσης και Κηφισιάς. 70	
3.5 Ερευνητική Καταγραφή Γενικών Προβλημάτων ΑμεΑ στους Δήμους Αθηναίων, Λυκόβρυσης και Κηφισιάς.....	71
Κεφάλαιο 4:.....	74
Επίλογος- Συμπεράσματα.....	74

**«Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΙ ΚΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ»**

Βιβλιογραφία:..... 78

Πρόλογος

Οι λόγοι που μας οδήγησαν στην πραγματοποίηση της εν λόγω πτυχιακής ποικίλουν. Ο βασικότερος είναι η ευαισθητοποίησή μας απέναντι στα άτομα αυτά, τους συνανθρώπους μας, που βασανίζονται καθημερινώς για πράγματα δεδομένα από τους υπολοίπους.

Η ανάγκη μας όμως να εκπονήσουμε αυτήν την εργασία προέκυψε από κάποια ερεθίσματα που κανένα δεν θα μπορούσαν να αφήσουν αδιάφορο.

Άτομο του στενού οικογενειακού μας περιβάλλοντος πάσχει από σκλήρυνση κατά πλάκας. Η νόσος αυτή αποτελεί μάστιγα στις μέρες μας. Περιορίζει ανθρώπους που μέχρι χθες ήταν υγιείς σε ένα ψυχρό αναπηρικό καροτσάκι, κόβοντάς τους τα φτερά για να συνεχίσουν αξιοπρεπώς τη ζωή τους.

Στενή φίλη, ζει με τον πατέρα της που είναι καθηλωμένος σε αναπηρικό καροτσάκι και δεν μπορεί να κατέβει το πεζοδρόμιο του σπιτιού του, χωρίς την βοήθεια τρίτου ατόμου.

Είναι απαράδεκτο, στον 21ο αιώνα, περπατώντας στην πόλη σου, να συνειδητοποιείς ότι κάποιοι άνθρωποι είναι εγκλωβισμένοι, επειδή δεν υπάρχουν ράμπες σε πεζοδρόμια, οι ειδικοί διάδρομοι για τυφλούς δεν υπάρχουν και όταν υπάρχουν παρεμποδίζονται, όχι μόνο από κινητά αντικείμενα, αλλά από στάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς (Μ.Μ.Μ.), κολώνες και κυτία της ΔΕΗ ή άλλων δημόσιων φορέων.

Όλα αυτά, μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι στην σύγχρονη Ελλάδα δεν υπάρχει προγραμματισμός, σχεδιασμός και κυρίως ευαισθητοποίηση και σεβασμός προς τον πολίτη. Ευχή μας θα ήταν με την συγκεκριμένη εργασία, αρκετοί άνθρωποι και ειδικότερα στελέχη δημοσίων φορέων, να ευαισθητοποιηθούν και να κινήσουν διαδικασίες, οι οποίες θα έπρεπε να είχαν πραγματοποιηθεί, πράγμα που είναι δύσκολο στη χώρα που ζούμε.

Ευχαριστούμε από καρδιάς την καθηγήτριά μας, κυρία Πρεβεζάνου, για την ευκαιρία που μας έδωσε, με το συγκεκριμένο θέμα, να εκφράσουμε τις ανησυχίες μας και να συνεισφέρουμε, έστω και στο ελάχιστο, στις προσπάθειες για ένα καλύτερο αύριο για όλους. Την ευχαριστούμε, επίσης, θερμά για την υπέροχη συνεργασία και το κλίμα παρακίνησης που ανέπτυξε.

Επιπλέον, ευχαριστούμε τους υπαλλήλους των Δήμων Κηφισιάς, Λυκόβρυσης και Αθηναίων, για την κατανόηση, την εξυπηρέτηση και την υπομονή τους κατά την διεξαγωγή του πρακτικού μέρους της έρευνάς μας.

Τέλος, θα επιθυμούσαμε να αποστείλουμε τις ευχαριστίες μας στα μέλη της οικογένειάς μας, αλλά και στους φίλους μας, που ήταν αρωγοί μας καθ' όλη την διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας μας.

Εισαγωγή

Σκοπός της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας είναι να μελετήσει τον τρόπο με τον οποίο τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες (ΑμΕΑ) μπορούν να έχουν πρόσβαση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, αποδίδοντας συγχρόνως έναν ορισμό για τα αναφερόμενα ως άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ).

Πολύ σημαντική χρονιά για τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) χαρακτηρίστηκε το έτος 2007 καθώς ανακηρύχθηκε ως το ευρωπαϊκό έτος *Ίσων Ευκαιριών* για όλους. Παράλληλα στις 30 Μαρτίου του ίδιου έτους, στην πόλη της Νέας Υόρκης, υπεγράφη η σύμβαση για τα δικαιώματα των ΑμεΑ. Σε έρευνα η οποία παρουσιάστηκε το ίδιο έτος σχετικά με τα προβλήματα των ΑμεΑ, θεωρείται πως το μεγαλύτερο πρόβλημα των ΑμεΑ είναι η απασχόληση, ενώ εξίσου σημαντικό είναι η πρόσβαση στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς (Μ.Μ.Μ.) καθώς και η προσβασιμότητα αυτών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.)¹.

Βρισκόμαστε καθημερινά δίπλα σε Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ).

Πολλά από αυτά τα άτομα κάποτε ήταν υγιείς άνθρωποι, όπως εμείς σήμερα, και φυσικά κανείς από αυτούς δεν φανταζόταν ότι θα βρεθεί να

¹ Γενική Διεύθυνση Διοικητικής Οργάνωσης και Διαδικασιών, 2007

«Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΓΟΙΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ»

δίνει μάχη επιβίωσης κάτω από εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες, όπως είναι οι συνθήκες για τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) στη χώρα μας.

Η ένταξη των ατόμων αυτών σε μια δίκαιη κοινωνία είναι ήδη και θα παραμείνει για πολύ καιρό ένα από τα ζητούμενα μιας δίκαιης και ισότιμης κοινωνίας πολιτών που οι περισσότεροι επιδιώκουν. Ο διαφορετικός Έλληνας Πολίτης, είναι αυτός που πρέπει να χαίρει μιας αξιοπρεπούς αντιμετώπισης κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες. Αυτό θα πρέπει να επιδιώκει και να επιτυγχάνει ο σωστός πολιτικός, που ως εκπρόσωπος του λαού θα πρέπει να μάχεται για την καταπολέμηση των διακρίσεων, την άρση των αποκλεισμών και την ισότιμη ένταξη των πολιτών στην ελληνική κοινωνία, είτε αυτά χαρακτηρίζονται Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) είτε είναι φυσιολογικά.

Στην πραγματικότητα, οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες έχουν αρχίσει εδώ και πολλά χρόνια να θέτουν αρχικά υποδομές με στόχο την συνύπαρξη με Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) και έχουν δώσει σε αυτά ίσες ευκαιρίες στην απασχόληση, στην μόρφωση, στην καθημερινότητα και στην γενικότερη αντιμετώπισή τους. Ένας από τους λόγους που ίσως συμβαίνει αυτό είναι η μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση και δραστηριοποίησή τους. Ακόμα μπορεί να τοποθετούν τον εαυτό τους στη θέση των ατόμων αυτών ή να σκέφτονται την πιθανότητα να βρεθούν και οι ίδιοι σε αυτήν

την κατάσταση λόγω κάποιου ατυχήματος. Επιπλέον κάποια Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) μπορεί να απαιτήσαν εγκαίρως, στις χώρες τις οποίες ζούσαν, να έχουν όλοι οι άνθρωποι ίσες ευκαιρίες και να το κέρδισαν.

Στην Ελλάδα δυστυχώς χρειάζεται πολύς δρόμος ακόμα για να κατακτηθεί αυτή η διαφορετική νοοτροπία και κατά συνέπεια, αυτή η άλλη αντιμετώπιση η οποία δεν θα έχει το συναίσθημα της λύπης ή της φιλανθρωπίας αλλά την αίσθηση της ανθρωπιάς και του χαμόγελου στον συνάνθρωπο γενικότερα και στα προβλήματα του.

Άλλωστε, στις μέρες μας και περισσότερο από ποτέ, οι δυνατότητες μέσω της τεχνολογίας, έχουν αυξηθεί τόσο πολύ ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις περισσότερες απαιτήσεις των Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) από άποψη υποδομών, προσβασιμότητας και μόρφωσης. Η νοοτροπία όμως των ανθρώπων οφείλει και θα πρέπει να αλλάξει για να υπάρξουν ουσιαστικά αποτελέσματα. Η προάσπιση των ανθρωπίνων και πολιτικών δικαιωμάτων καθώς και ο σεβασμός στη διαφορετικότητα είναι υπόθεση όλων. Υπάρχει συλλογική και ατομική ευθύνη για αυτό, καθώς και για την διεκπεραίωση έργων που βοηθούν την καθημερινή μετακίνηση και εξυπηρέτηση των αναγκών αυτών των ατόμων.

Για τις ανάγκες της παρούσας μελέτης επεξεργαστήκαμε τη βιβλιογραφία, προκειμένου να διαπιστώσουμε το αν και κατά πόσο τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) μπορούν να έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α.) . Επίσης, μελετήσαμε το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο το οποίο διέπει την πρόσβαση των Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) στις υπηρεσίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α.), ενώ αναζητήσαμε πληροφορίες σχετικές με το θέμα σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Τέλος, διεξάγεται μια πρακτική καταγραφή και μελέτη της πρόσβασης των Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) στη Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.) και συγκεκριμένα στους Δήμους Αθηναίων, Κηφισιάς και Λυκόβρυσης.

Ο λόγος που επιλέχθηκαν τα παραπάνω Δημαρχεία είναι η διαφορετικότητα μεταξύ των συγκεκριμένων Δήμων. Ο Δήμος Αθηναίων είναι ο μεγαλύτερος στην Ελλάδα. Της Λυκόβρυσης, αντιθέτως, είναι από τους μικρότερους Δήμους εντός του λεκανοπεδίου Αττικής, ενώ τέλος ο Δήμος Κηφισιάς χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερα πιο εύπορος καθώς οι

«Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΙ ΚΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ»

δημότες του ανήκουν σε ανώτερες εισοδηματικές τάξεις². Επίσης, οι υπηρεσίες αυτές ήταν πιο προσβάσιμες και προσιτές σε εμάς.

² Σύμφωνα με τη Απογραφή του 2001

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (ΑμεΑ)

1.1 Τι ορίζονται ως άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ)

Ως άτομα με αναπηρία αναφέρονται εκείνα τα οποία έχουν μόνιμες ή προσωρινές βλάβες, ανικανότητες, αδυναμίες, αναπηρίες ή συνδυασμό των παραπάνω οι οποίες προέρχονται από φυσική, ψυχική ή κάποια νοητική ανεπάρκεια. Τα άτομα με μόνιμη ανικανότητα θεωρούνται οι κινητικοί ανάπηροι, οι τυφλοί και γενικότερα οι αμβλύωπες (αδύναμοι στην όραση), οι κωφοί, όσοι έχουν σημαντική δυσκολία στην αντίληψη, την επικοινωνία και την προσαρμογή καθώς και οι ασθενείς με αρτηριοσκλήρυνση, επιληψία, ανεπάρκεια νεφρού, ρευματικές παθήσεις, καρδιοπάθειες και διάφορες άλλες ασθένειες. Άτομα με παροδική ανικανότητα μπορεί να είναι τραυματίες, παροδικά ασθενείς ή άλλης φύσης μερικώς τραυματίες.³

Από το σημείο αυτό και στο εξής άτομα με ειδικές ανάγκες, αναπηρία και γενικότερα τα άτομα με μόνιμη ή παροδική ανικανότητα θα

³ Γενική Διεύθυνση Διοικητικής Οργάνωσης και Διαδικασιών, 2007

καλούνται Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ).

Σαν ΑμεΑ, λοιπόν, ορίζονται "τα άτομα με σοβαρές ανεπάρκειες, ανικανότητες ή μειονεξίες, που οφείλονται σε σωματικές βλάβες, συμπεριλαμβανομένων των βλαβών των αισθήσεων, ή σε διανοητικές ή ψυχικές βλάβες οι οποίες περιορίζουν ή αποκλείουν την εκτέλεση δραστηριότητας η οποία θεωρείται κανονική για έναν άνθρωπο."⁴

Πολλές φορές τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) αναφέρονται και ως άτομα με ειδικές ικανότητες.

Η αναπηρία χωρίζεται στις παρακάτω κατηγορίες:

1. Με βάση το πότε αποκτήθηκε σε:

- **Εκ γενετής**, όταν τα άτομα γεννηθούν με αναπηρία ή
- **Επίκτητη**, η οποία αποκτάται κατά τη διάρκεια της ζωής τους

2. Με βάση το πόσο αντιληπτή είναι σε:

- **Αφανή**, η οποία δεν γίνεται εύκολα αντιληπτή ή
- **Εμφανή**, η οποία γίνεται εύκολα αντιληπτή

3. Με βάση την διάρκεια σε

- **Μόνιμη**, η αναπηρία που είναι μη αναστρέψιμη ή
- **Παροδική**, στην οποία με τη πάροδο του χρόνου το άτομο με αναπηρία επανέρχεται στην αρχική του κατάσταση

⁴ Το Εργαστήριο (Σύλλογος Γονέων Κηδεμόνων και Φίλων ΑμεΑ

Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) είναι αυτά που υποφέρουν από οποιαδήποτε συνεχιζόμενη ανικανότητα του σώματος, του πνεύματος ή της προσωπικότητας.

Οι διαταραχές που προσδιορίζουν τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) υπάγονται σε εννέα κατηγορίες:

1. **Διαταραχές ομιλίας** (π.χ. βραδυγλωσσία)
2. **Δυσκολίες μάθησης** (π.χ. δυσλεξία, δυσαριθμησία, δυσαναγνωσία)
3. **Ελαφριά ή μέση νοητική καθυστέρηση** (π.χ. συγκεκριμένες ή καθόλου μαθησιακές γνώσεις, άλλες φορές δυσκολία στην καθημερινή διαβίωση)
4. **Βαριά νοητική υστέρηση** (π.χ. εγκεφαλική παράλυση)
5. **Σοβαρές σύνθετες γνωστικές, συναισθηματικές, ψυχικές και κοινωνικές διαταραχές** (π.χ. Αυτισμός, σύνδρομο Down και λοιπές άλλες)
6. **Διάφορα οργανικά νοσήματα** (π.χ. μεσογειακή αναιμία, νεφρική ανεπάρκεια και λοιπές άλλες)
7. **Σοβαρή απώλεια ακοής ή ολική κώφωση** (π.χ. βαρύκοοι)
8. **Νευρολογικές ή Ορθοπεδικές βλάβες** (π.χ. σοβαρά κινητικά προβλήματα, σπαστικότητα, παραπληγία)

9. **Ελλιπής όραση ή ολική τύφλωση** (π.χ. αμβλύωπες-αδυναμία του ματιού να βλέπει/πολύ μεγάλη μυωπία)

Στην εργασία αυτή, ως Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ), ορίζουμε όλες τις παραπάνω κατηγορίες των ατόμων αυτών.

1.2 Τα ΑμεΑ Στην Ελλάδα – Γενικές Παρατηρήσεις

Στην Ελλάδα δεν μπορεί να υποστηριχτεί πως παρατηρείται μια μεγάλη ευαισθησία από τους Κυβερνώντες ή τους Διοικούντες των Δημοσίων Οργανισμών όταν εκείνοι αναφέρονται σε αυτά τα άτομα⁵. Εντούτοις, η πραγματικότητα καθώς και η δύσκολη καθημερινότητα των ανθρώπων αυτών που βίωσαν και βιώνουν περισσότερο από τον καθένα τις επιπτώσεις από την πολιτική που έχουν ασκήσει όλες οι κυβερνήσεις έως σήμερα, θεωρείται μια πολιτική η οποία συνεχώς περιθωριοποιεί τις ανθρώπινες ανάγκες, καθώς φοβάται και δεν ξέρει να αγκαλιάζει τη διαφορετικότητα⁶. Υπάρχουν χιλιάδες άνθρωποι οι οποίοι βιώνουν σκληρά τη διαφορετικότητά τους σε κάθε τους βήμα. Από το πρωινό τους ξύπνημα, τις καθημερινές ανάγκες, στο σχολείο, στη δουλειά, στο δρόμο, στην ψυχαγωγία, σε όλα αυτά, που για τους υπόλοιπους θεωρούνται

⁵ (www.disabled.gr, 2008)

⁶ (www.disabled.gr, 2008)

αυτονόητα ⁷.

Αποτελεί συνειδητή επιλογή των κυβερνήσεων η μη απογραφή των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ). Κάτι τέτοιο θα αναδείκνυε το μέγεθος του προβλήματος και την αναντιστοιχία των αναγκών με όσα γίνονται με σκοπό την πρόληψη της αναπηρίας, την αποκατάσταση, την εκπαίδευση και την παραγωγική ένταξη των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στις κοινωνίες.

Τα κέντρα ενημέρωσης και στήριξης των οικογενειών αυτών τα οποία φέρνουν στη ζωή ένα ανάπηρο παιδί ή που το παιδί τους καθίσταται ανάπηρο μετά από ένα τροχαίο ατύχημα ή μια ασθένεια, είναι βέβαια ανύπαρκτα. Βασικός κορμός στήριξης των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), είναι η οικογένεια η οποία προσπαθεί να αναπληρώσει τις ανεπάρκειες ενός κράτους που αδιαφορεί για την συγκεκριμένη κατάσταση⁸.

Στην χώρα μας τα περισσότερα παιδιά που χρήζουν ειδικής αγωγής μεταχείρισης και εκπαίδευσης πηγαίνουν σε σχολεία κανονικά (είτε δημόσια είτε ιδιωτικά) αντί να πηγαίνουν σε κάποιο δημόσιο ή ιδιωτικό ειδικό σχολείο ή ειδική τάξη για τα άτομα αυτά. Τα περισσότερα παιδιά παραμένουν εγκλωβισμένα στους τέσσερις τοίχους των σπιτιών τους,

⁷ (www.noesi.gr)

⁸ (www.disabled.gr, 2008)

απλά ακούγοντας για το τι πρόκειται να γίνει. Η πρόσβαση στα Πανεπιστήμια πρακτικά είναι κενό γράμμα, αφού ούτε οι ανάλογες υποδομές υπάρχουν (π.χ. ράμπες), ούτε τα ανάλογα εποπτικά μέσα ούτε και το κατάλληλο προσωπικό (π.χ. διερμηνείς για κωφούς φοιτητές, βιβλία Braille [Μπράιγ] για τυφλούς).

Το Σύστημα Μπράιγ (Braille) είναι το σύστημα γραφής των τυφλών. Ονομάστηκε έτσι χάρη στον εφευρέτη του τον Λουδοβίκο Μπράιγ (Louis Braille).

Ο λόγος που ώθησε τον Μπράιγ στη δημιουργία μιας τέτοιας γραφής οφείλεται στο ότι ήταν και ο ίδιος τυφλός και ήθελε ένα σύστημα γραφής και ανάγνωσης εύχρηστο. Το σύστημα που χρησιμοποιούσαν μέχρι τότε ήταν δύσχρηστο με χοντρούς χαρακτήρες. Έτσι αποφάσισε να δημιουργήσει ένα καινούριο ειδικό αλφάβητο για τυφλούς.

Χρειάστηκε μόνο πέντε χρόνια για να το πραγματοποιήσει. Αυτό το αλφάβητο που έφτιαξε ο Μπράιγ (Braille) ήταν μια αντικατάσταση του γραμματικού αλφάβητου με ανάγλυφες στιγμές, που με διάφορους συνδυασμούς αποδίδουν ένα κείμενο. Ο τυφλός μπορεί με αυτό το σύστημα να διαβάζει ψηλαφώντας τις στιγμές με το δάχτυλο, δηλαδή έχουμε ανάγνωση με την αφή. Το σύστημα Μπράιγ (Braille) έχει έξι ανάγλυφες κουκίδες σαν το κεφαλάκι μιας καρφίτσας. Είναι

τοποθετημένες ανά τρεις και με αυτές προκύπτουν 63 συνδυασμοί, που αντιστοιχούν στα γράμματα και τους αριθμούς. Η γραφή Μπράιγ (Braille) διαβάζεται από αριστερά προς τα δεξιά και από πάνω προς τα κάτω, όπως ακριβώς και η κανονική γραφή.

Τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) εκτός από το τομέα της εκπαίδευσης αντιμετωπίζουν προβλήματα και σε τομείς όπως η ψυχαγωγία και η διασκέδαση.

Η έλλειψη υποδομών οδηγεί σε αποκλεισμό από την εκπαίδευση, από χώρους ψυχαγωγίας όπως, θέατρα, κινηματογράφους, μουσεία, από αρχαιολογικούς χώρους, Δημόσιες Υπηρεσίες ακόμα και από τους δρόμους οι οποίοι καθίστανται απροσπέλαστοι για τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ). Επίσης τα απροσπέλαστα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς (Μ.Μ.Μ.) και η γενική έλλειψη υποδομών εμποδίζουν την καθημερινή ψυχαγωγία και δημιουργούν προβλήματα στην καθημερινή τους ζωή. Επιπλέον τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ), στην εποχή της ελαστικοποίησης των εργασιακών σχέσεων και της διόγκωσης της ανεργίας, δεν έχουν καμία θέση στην παραγωγή. Οι κυβερνήσεις προσπαθούν να κουκουλώσουν το πρόβλημα με κάποια πενιχρά επιδόματα αλλά και με διάφορα προγράμματα, επιδοτούμενης ή όχι, κατάρτισης και επανακατάρτισης και ποτέ απασχόλησης (χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα προγράμματα

stage). Η φροντίδα της κυβέρνησης για τα άτομα αυτά περιορίζεται ουσιαστικά σε δηλώσεις πολιτικής σκοπιμότητας, που ως στόχο έχουν μόνο την ενεργοποίηση κοινωνικής ευαισθησίας και την ψηφοθηρία.

1.3 Γενικό Συνταγματικό πλαίσιο νομικής προστασίας που αφορά τα ΑμεΑ

Δεδομένου ότι το Ελληνικό Σύνταγμα ορίζει στο άρθρο 4 (ΦΕΚ-85/A/18-4-2001) ότι οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου και ότι ανεξαρτήτως φύλου έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις αυτομάτως καθιερώνεται η αρχή της ισότητας των ανθρώπων.

Η Συνταγματική αυτή κατοχύρωση της αρχής της ισότητας έναντι του νόμου αποτελεί το θεμέλιο λίθο του ρυθμιστικού πλαισίου για τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) και την αντιμετώπιση τους από το Κράτος, ενώ η αρχή της ισότητας των δύο φύλων εξασφαλίζει ότι οι γυναίκες και οι άντρες με αναπηρία αποτελούν ισότιμα μέλη της κοινωνίας και προστατεύονται από το κράτος.

Σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 2 του Συντάγματος, οι πολύτεκνες οικογένειες, οι ανάπηροι πολέμου και ειρηνικής περιόδου, τα θύματα

πολέμου, οι χήρες και τα ορφανά εκείνων που έπεσαν στον πόλεμο, καθώς και όσοι πάσχουν από ανίατη σωματική ή πνευματική νόσο έχουν δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το Κράτος, ενώ σύμφωνα με τη παράγραφο 3, το Κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, της αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων. Στο άρθρο 21 της παραγράφου 3 θεμελιώνεται το κοινωνικό Κράτος Δικαίου και η κοινωνική πολιτική του κράτους, η οποία ασκείται μέσω των ειδικότερων νόμων που εκτελούν αυτή τη συνταγματική επιταγή.

Με τη διάταξη αυτή, το Σύνταγμα της Χώρας εναρμονίζεται με τα πιο προοδευτικά Συντάγματα άλλων χωρών και υιοθετείται από το κοινωνικό μοντέλο για την αναπηρία. Συγκεκριμένα, η διάταξη αυτή, σε συνδυασμό με την αρχή της αναλογικής ισότητας αλλά και με τη διάταξη του άρθρου 116 παρ. 2, που επιτρέπει τη λήψη θετικών μέτρων υπέρ των ομάδων οι οποίες τελούν υπό συνθήκες πραγματικής ανισότητας, επιτρέπει στον νομοθέτη να λάβει όλα τα μέτρα που είναι αναγκαία για τη προστασία ή και για τη διευκόλυνση των ατόμων με αναπηρία.

Ο κοινωνικού περιεχομένου νόμος 2430/1996 ΦΕΚ Α' 156/1996, ο οποίος καθιέρωσε με το άρθρο 4 παράγραφο 1 την 3η Δεκέμβρη ως

Εθνική Μέρα των ΑΜΕΑ, μαζί με άλλες διατάξεις για τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ). Στον ίδιο νόμο (άρθρο 4 παράγραφος 2) μπαίνει σε ισχύ η κάρτα αναπηρίας, που εκδίδεται μετά την εξέταση όλων των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) από ειδικές υγειονομικές επιτροπές σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα Π.Δ. 210/1998. Η κάρτα λειτούργησε την 1^η Μαΐου του 2001 πιλοτικά στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση της Λάρισας. Η κάρτα σήμερα έχει επεκταθεί και στην υπόλοιπη Ελλάδα.

Η κάρτα αναπηρίας δίνεται υποχρεωτικά μόνο σε άτομα που έχουν πάνω από 67% αναπηρία, χρησιμεύει ως αποδεικτικό αναπηρίας και χορηγείται έπειτα από γνωμάτευση ή πιστοποιητικό από την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Επιτροπή Πιστοποίησης Αναπηρίας. Τέτοιες επιτροπές λειτουργούν σε όλα τα περιφερειακά και νομαρχιακά νοσηλευτικά ιδρύματα του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ).

Με το άρθρο 22 του Συντάγματος, θεμελιώνεται, επίσης, το δικαίωμα των ΑμεΑ στην εργασία και η προστασία της εργασίας που παρέχουν. Εν γένει, ρυθμίζεται η παροχή της εργασίας, οι συνθήκες απασχόλησης, η αμοιβή, οι προαγωγές, η εκπαίδευση στην εργασία και όλο τα καθεστώς της παροχής εργασίας από τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ), υπό την έννοια ότι απαγορεύονται οι διακρίσεις στα παραπάνω

θέματα σε βάρος των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) εξαιτίας της αναπηρίας τους και αναφέρει τα εξής:

1. Η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το Κράτος, που μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού. Όλοι οι εργαζόμενοι, ανεξάρτητα από φύλο ή κάποια μορφή ανικανότητας, έχουν δικαίωμα ίσης αμοιβής για παρεχόμενη εργασία ίσης αξίας.

2. Επίσης, καθορίζονται οι γενικοί όροι εργασίας, που συμπληρώνονται από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας συναπτόμενες με ελεύθερες διαπραγματεύσεις και, αν αυτές αποτύχουν, με τους κανόνες που θέτει η διαιτησία.

3. Στο συγκεκριμένο άρθρο (22) προβλέπονται τα σχετικά με τη σύναψη συλλογικών συμβάσεων εργασίας από τους δημόσιους υπαλλήλους και τους υπαλλήλους οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α.) ή άλλων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.).

5. Το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων ανεξαρτήτως φύλου ή κάποιας μορφής ανικανότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

2.1 Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.)

Οι ρίζες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α.) ξεκινούν από την Αρχαία Ελλάδα και συνεχίστηκαν ως και τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Ιδιαίτερα όμως ο θεσμός αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας.

Μετά την Ελληνική Επανάσταση, σημαντικό ρόλο έπαιξε ο Ιωάννης Καποδίστριας, ο οποίος ήταν ο θεμελιωτής του σημερινού θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α.).

Επόμενη δοκιμασία για την Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.) ήταν η προσπάθεια κατά τη περίοδο της Βαυαρικής Αντιβασιλείας, να οργανώσει εξ αρχής την Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.) σύμφωνα με τα τότε Ευρωπαϊκά πρότυπα.

Στιγμή ορόσημο για τη Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.) ήταν η περίοδος 1844 όπου για πρώτη φορά αναγνωρίστηκε Συνταγματικά (έστω και έμμεσα) ο Δήμος, ως μονάδα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α.).

Από εκεί και πέρα ακολουθούν διάφορες νομοθετικές μεταρρυθμίσεις και

αναθεωρήσεις για τη βελτίωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α).

Η νομοθεσία που αφορά στην Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.), προβλέποντας την ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας των τοπικών οργανισμών, όχι μόνο δεν απορρίπτει, αλλά μάλλον ενθαρρύνει την επιδίωξη κερδών προβλέποντας τρόπο διανομής τους και ποσοστό που θα διατίθεται στους συμμετέχοντες Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.).

Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.) σημαίνει, άσκηση διοικητικής εξουσίας εντός των ορίων ορισμένου χώρου, από όργανα ξεχωριστών οργανισμών και υπό τη δική τους ευθύνη.

Οι Δήμοι, οι κοινότητες και οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις αποτελούν κατ' εξοχήν Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), τα οποία είναι υποκείμενα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) πρώτου και δεύτερου βαθμού. Η έννοια λοιπόν, Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.) προϋποθέτει:

A) Τοπικές υποθέσεις, δηλαδή υποθέσεις και θέματα που αναφέρονται στην προαγωγή των συμφερόντων των κατοίκων της περιφέρειας του κάθε Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης δηλαδή, Τοπικό Δημόσιο Συμφέρον.

B) Διοίκηση, δηλαδή, διαχείριση αυτών των τοπικών υποθέσεων

και τέλος

Γ) Ξεχωριστούς Οργανισμούς δηλαδή, όπως αυτό ορίζεται στην σημερινή εποχή, από όργανα Δήμων Κοινοτήτων και των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

Τα χαρακτηριστικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α.) είναι:

- α) Διοικητική αυτοτέλεια
- β) Οικονομική αυτοτέλεια
- γ) Δημοσιονομική αυτοτέλεια.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.) μπορεί να διακριθεί ως εξής:

- α) Διοικητική και πολιτική
- β) Στενή και ευρεία, δηλαδή, πρώτου βαθμού (Κοινότητα ή Δήμος) και δεύτερου βαθμού (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση) και κατά συνέπεια τρίτου βαθμού (Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση).

Οι Πρωτοβάθμιοι (Κοινότητα ή Δήμος) και Δευτεροβάθμιοι (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση) Οργανισμοί διασφαλίζονται ρητά από το Σύνταγμα, οι τρίτου βαθμού βαθμίδες αποκλείονται – απαγορεύεται να ορισθούν με νόμο.

Η εδραίωση της Δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α.) προϋποθέτει επιτυχή ενίσχυση της αποκέντρωσης και πλήρη εδραίωση της

Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α.).

2.2 Τι είναι Προσβασιμότητα - Γενικές Παρατηρήσεις

Με τον όρο προσβασιμότητα εννοούμε καθετί που επιτρέπει σε όλα τα άτομα κάθε κοινωνίας ανεξαρτήτως φύλου, κοινωνικής υπόστασης, ηλικίας και άλλων τέτοιων χαρακτηριστικών να μπορούν άνετα, αυτόνομα και με ασφάλεια να χρησιμοποιούν και να προσεγγίζουν όλες τις υποδομές τα αγαθά και τις υπηρεσίες της εκάστοτε κοινωνίας.

Η προσβασιμότητα ταυτίζεται με την ισότητα μεταξύ των πολιτών και εξασφαλίζει πάνω απ' όλα αξιοπρέπεια και αυτονομία, δικαιώματα αυτονότηα.

Η έννοια της προσβασιμότητας, που συνδέεται κυρίως με την έννοια Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ), συμβάλλει στον καλύτερο και πιο ποιοτικό τρόπο διαβίωσης . Σκοπός της προσβασιμότητας είναι η εξυπηρέτηση των πολιτών και ιδιαίτερα των εμποδιζόμενων να πηγαίνουν όπου θέλουν άνετα και χωρίς καμία εξωτερική βοήθεια, όπως η βοήθεια ενός δεύτερου ατόμου.

Η προσβασιμότητα έχει αρκετές κατηγορίες (όπως προσβασιμότητα στο διαδίκτυο, προσβασιμότητα στην εργασία). Σε αυτή την εργασία θα ασχοληθούμε με δύο άλλες κατηγορίες προσβασιμότητας.

- Η πρώτη αφορά την προσέγγιση στο εκάστοτε κτίριο. Σχετίζεται δηλαδή

με τον τρόπο που θα μεταβεί ένα Άτομο με Αναπηρία στο κτίριο που επιθυμεί, όπως για παράδειγμα ειδικές διαβάσεις για Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ), όπου θα εξυπηρετούν τα άτομα αυτά να διασχίζουν τις διαβάσεις και να κατευθύνονται στο προορισμό τους. Ακόμα ένα παράδειγμα προσέγγισης κτιρίου είναι οι ειδικές διαγραμμίσεις για τυφλούς και ο ειδικός ήχος που ακούγεται όταν ανάβει ο φωτεινός σηματοδότης που επιτρέπει στους πεζούς να διασχίσουν το δρόμο.

- Η δεύτερη αφορά την ευχέρεια κίνησης εντός του κτιρίου. Σε αυτήν την κατηγορία ανήκει ο ανελυστήρας με τις κατάλληλες διαστάσεις ώστε να χωράει να εισέλθει αναπηρικό καροτσάκι, ακόμα και οι ανακοινώσεις με τη γραφή Μπράιγ (Braille), για τους τυφλούς.

Για να πραγματοποιηθεί με επιτυχία η προσέγγιση και η μετακίνηση μέσα στο κτίριο, πρέπει να λειτουργούν όλοι οι κρίκοι της αλυσίδας πρόσβασης. Με τον όρο **αλυσίδα πρόσβασης** εννούμε μια διαδοχή προσβάσιμων κτιρίων, χώρων και μέσων, σε συνδυασμό με αντίστοιχα προσβάσιμες υπηρεσίες. Κρίκοι αυτής της αλυσίδας είναι τα κτίρια, οι δρόμοι και τα πεζοδρόμια, οι συγκοινωνίες, το προσωπικό διαφόρων υπηρεσιών, η σήμανση, η πληροφόρηση κλπ. Αν κάποιος από αυτούς τους κρίκους δεν λειτουργεί τότε δεν υπάρχει αλυσίδα πρόσβασης.

Όταν αναφερόμαστε στην προσβασιμότητα δεν πρέπει να λαμβάνουμε

υπ' όψιν μας μόνο το παρόν και τον τρόπο που θα εξυπηρετηθούν βραχυπρόθεσμα αυτά τα άτομα. Πρέπει να μεριμνήσουμε και για τις επόμενες γενιές. Οδηγούμαστε επομένως στην **αιιφόρο ανάπτυξη**, δηλαδή την ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες αυτής της γενεάς, χωρίς να καταστρέφει όμως τη ζωή και τις πλουτοπαραγωγικές πηγές για τις επόμενες γενεές. Η αιιφόρος ανάπτυξη προσφέρει μια θετική προοπτική σε βάθος χρόνου, για την δημιουργία μιας κοινωνίας με επίκεντρο τον άνθρωπο και τη ζωή, που υπόσχεται καθαρότερο, ασφαλέστερο και υγιεινότερο περιβάλλον και καλύτερη ποιότητα ζωής τόσο για την σημερινή όσο και τις επόμενες γενεές.

Από τον ορισμό της προσβασιμότητας, εξάλλου, προκύπτει ότι η εξασφάλισή της έχει σκοπό να δημιουργήσει ένα περιβάλλον βιώσιμο σε βάθος χρόνου, που θα ικανοποιεί τις ανάγκες όλων σε όλα τα στάδια της ζωής. Κατά συνέπεια, η προσβασιμότητα αποτελεί θεμέλιο λίθο ενός ανθρωποκεντρικού βιώσιμου περιβάλλοντος και σημαντικό προαπαιτούμενο για τη διασφάλιση κοινωνικής δικαιοσύνης, αλληλεγγύης και ενσωμάτωσης, στοιχεία τα οποία αποτελούν και τα βασικά χαρακτηριστικά μιας αιιφόρου κοινωνίας που τα εκπροσωπούν.

- Η προσβασιμότητα είναι το κλειδί για την εξίσωση των ευκαιριών για τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ).
- Η προσβασιμότητα είναι μια υπόθεση που αφορά όλους και όχι μόνο τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ).
- Η προσβασιμότητα είναι θεμελιώδης για μια βιώσιμη ανάπτυξη.
- Η προσβασιμότητα πρέπει να αντιμετωπιστεί με ένα σφαιρικό και ενιαίο τρόπο διέποντας όλους τους τομείς της πολιτικής.
- Οι πολιτικές προσβασιμότητας μπορούν να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν μόνο με τη συμμετοχή των ατόμων και των οργανώσεων που τα εκπροσωπούν.

Τέλος, η προσβασιμότητα απαιτεί συνέχεια και συνέπεια. Με τον όρο **Συνέχεια** εννοούμε την δημιουργία μιας αλυσίδας και ενός δικτύου προσβάσιμων υποδομών και υπηρεσιών, με ταυτόχρονη ανάπτυξη συνεργιών και εφαρμογών σε όλα τα επίπεδα (κατοικία, εμπόριο/συναλλαγή, εκπαίδευση, αναψυχή, μεταφορές, τεχνολογία, κλπ.), που θα εξασφαλίζουν την συμμετοχή των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας. Η ανάπτυξη

μεμονωμένων εφαρμογών οδηγεί αποδεδειγμένα σε απαξίωση των εφαρμογών αυτών.

Με τον όρο **Συνέπεια**, νοείται η συνέπεια στη λογική του καθημερινού ελέγχου, της διασφάλισης, της περιφρούρησης και συντήρησης όλων των εφαρμογών ώστε να είναι δυνατή η αδιάλειπτη και ασφαλής λειτουργία των αλυσίδων και δικτύων. Βλάβη σε έναν κρίκο απαξιώνει το συνολικό οικοδόμημα και αυτόματα περιθωριοποιεί τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ).

Τηρώντας και λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, η χώρα μας θα γίνει πιο προσιτή και φιλική για τα άτομα αυτά.

2.3 Γενικό Νομοθετικό Πλαίσιο για την προστασία ΑμεΑ και την Προσβασιμότητα τους στην Τοπική Αυτοδιοίκηση

Για την προστασία και την βελτίωση ποιότητας ζωής των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), έχουν θεσμοθετηθεί νόμοι, άρθρα καθώς και προεδρικά διατάγματα ώστε να προστατεύονται τα δικαιώματά τους και να έχουν ίσες ευκαιρίες με όλους, είτε αυτό αφορά στον τομέα της εργασίας, είτε στον τομέα της πρόσβασης.

Οι σημαντικότερες αποφάσεις που έχουν ληφθεί μετά το άρθρο 21

«Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ»

παρ. 6 (Σύνταγμα του 1975) που κατοχυρώνει τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) να μπορούν να είναι αυτόνομα και να τους εξασφαλίζεται επαγγελματική ένταξη και συμμετοχή σε οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα της χώρας είναι το Άρθρο 102 του Συντάγματος παρ.1 το οποίο ορίζει ότι:

«Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) πρώτου και δεύτερου βαθμού. Υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας για την διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Καθορίζεται από νόμο το εύρος και οι κατηγορίες των τοπικών υποθέσεων, καθώς και η κατανομή τους στους επί μέρους βαθμούς. Με νόμο μπορεί να ανατίθεται στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) η άσκηση αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του Κράτους.»

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) είναι υποχρεωμένοι, αντί να αδρανούν, να καταβάλουν περισσότερες και πιο ουσιαστικές προσπάθειες ώστε να αποδεικνύουν στους ανθρώπους αυτούς ότι είναι ενσωματωμένοι στη κοινωνία μας και όχι αποκομμένοι.

Από τους κυριότερους νόμους που συνέβαλαν σε θέματα πρόσβασης και προστασίας των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) είναι ο νόμος 2430 /1996 ο οποίος θεσμοθετεί και καθιερώνει την 3η Δεκεμβρίου

ως Ημέρας Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες. Επιπλέον, θεσπίζεται ο θεσμός της κάρτας αναπηρίας και άλλες διατάξεις.

Ακολουθεί ο Νόμος 3013/2002 άρθρο 31, με τον οποίο επιτυγχάνεται η σύσταση των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ), για την γρηγορότερη και πιο εύκολη εξυπηρέτηση όλων των πολιτών.

Σύμφωνα με την παράγραφο 6 του παραπάνω νόμου 3013/2002, τα ΚΕΠ στεγάζονται σε χώρους προσβάσιμους στα άτομα με αναπηρία κατά τις διατάξεις του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού.

Σημαντικό ρόλο έχει παίξει και ο Νόμος 3463 άρθρο 83 παρ. 2 που αναφέρεται στις Δημοτικές Συγκοινωνίες. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν να διενεργούν μεταφορές για την μετακίνηση: α) κατοίκων που ανήκουν σε κοινωνικές ομάδες, όπως Ατόμων με Αναπηρία, ηλικιωμένων και παιδιών, στους οποίους παρέχουν υπηρεσίες.

Με το Νόμο 2880/2001 ο οποίος αναφέρεται στο πρόγραμμα ΠΟΛΙΤΕΙΑ για τον εκσυγχρονισμό και τη μεταρρύθμιση της Δημόσιας Διοίκησης και έχει ως στόχο τη βελτίωση και αξιοποίηση της ποιότητας ζωής των πολιτών, στο τομέα της εργασίας, κτιριακών υποδομών, συνθηκών εργασίας, ανανέωση πληροφοριακών εξοπλισμών και κάθε άλλου παράγοντα που θα καλυτερέψει τον τρόπο ζωής κάθε ανθρώπου χωρίς διακρίσεις. Αυτό σημαίνει, βελτίωση στη ποιότητα ζωής όλων των

πολιτών, χωρίς εξαιρέσεις και διακρίσεις.

Σύμφωνα με το Νόμο 3212/2003 που αφορά Άδεια δόμησης, πολεοδομικές και άλλες διατάξεις θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

Στο άρθρο 8, υπάρχουν διευκολύνσεις για τις άδειες δόμησης των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ).

Πιο συγκεκριμένα:

«Δεν απαιτείται έκδοση άδειας δόμησης στις παρακάτω περιπτώσεις: α) Για την τοποθέτηση κλιματιστικών μηχανημάτων, εφόσον τοποθετούνται σε θέσεις και με τις προδιαγραφές που εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, σύμφωνα με το άρθρο 26 του Ν. 1577/1985. β) Για τις κατασκευές που απαιτούνται για τη μετακίνηση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στα υπάρχοντα κτίρια, όπως ορίζεται στις παραγράφους 5 και 7 του άρθρου 28 του Ν. 2831/2000»

Στις 15 Ιανουαρίου 2002 δημοσιοποιήθηκε στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ) Αρ. Φύλλου 18, η Υπουργική Απόφαση οικ. 52487 με την οποία αποφασίζονται ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση

«Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ»

των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) σε υφιστάμενα κτίρια, δηλαδή, σε όλα τα υφιστάμενα κτίρια που στεγάζουν υπηρεσίες του Δημοσίου, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ), Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), πρέπει να είναι διαμορφωμένοι έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η οριζόντια και η κατακόρυφη προσπέραση των ΑμεΑ.

Αυτό επιτυγχάνεται με ράμπες, με αναβατόρια κατακόρυφης κίνησης με συγκεκριμένες διαστάσεις ώστε να χωρούν τα αναπηρικά αμαξίδια, προσπελάσιμες είσοδοι κτιρίων. Όλα τα κλιμακοστάσια σε αυτά τα κτίρια θα εξοπλίζονται με διπλό συνεχή χειρολισθήρα με συγκεκριμένο ύψος και προδιαγραφές, οι θυρίδες εξυπηρέτησης του κοινού, οι πάγκοι υποδοχής και πληροφοριών πρέπει να έχουν διαστάσεις ώστε να μπορούν να εξυπηρετηθούν αμαξίδια, κατασκευή τουλάχιστον ενός χώρου υγιεινής προσπελάσιμο από ΑμεΑ, όλες οι εξυπηρετήσεις που προβλέπονται για άτομα με ειδικές ανάγκες πρέπει να συνοδεύονται από αντίστοιχο εικονόγραμμα ή εικονίδιο, κάσες θυρών ανάγλυφες με ειδικές διαστάσεις και σε γραφή Μπράιγ (Braille), επίτοιχη πληροφοριακή σήμανση σε κατάλληλο ύψος τοποθετημένη και σε γραφή Μπράιγ (Braille) για τους τυφλούς. Όπου προβλέπονται θυρίδες εξυπηρέτησης πελατών, πάγκοι υποδοχής, μηχανήματα αυτόματης ανάληψης χρημάτων (ΑΤΜ), θα

πρέπει να υπάρχει δάπεδο με οδηγό τυφλών.

Με το ίδιο Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ) (Αρ. Φύλλου 18), δημοσιεύεται και η Υπουργική Απόφαση οικ. 52488, όπου ορίζει ειδικές ρυθμίσεις για Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για τη κυκλοφορία των πεζών.

Οι προδιαγραφές και διαμορφώσεις που προορίζονται έχουν ως εξής:

- Οι κοινόχρηστοι χώροι των οικισμών (πλατείες- πεζόδρομοι- πεζοδρόμια), διαμορφώνονται έτσι ή ανακατασκευάζονται έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η πρόσβαση όλων των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ).
- Σε όλους τους χώρους αυτούς, οι οποίοι προορίζονται για τη κυκλοφορία πεζών επιβάλλεται η ελεύθερη ζώνη όδευσης πεζών με κατάλληλες προδιαγραφές (ύψος-πλάτος), οποιαδήποτε εξυπηρέτηση (π.χ. σήμανση) τοποθετείται υποχρεωτικά εκτός των ζωνών αυτών.
- Επίσης, στους κοινόχρηστους χώρους οικισμών που προορίζονται για κυκλοφορία πεζών επιβάλλεται η κατασκευή οδηγού τυφλών.
- Κάθε υψομετρική διαφορά καλύπτεται με ράμπες. Τέλος σε

όλους τους χώρους στάθμευσης άνω των 30 θέσεων προβλέπονται ειδικές θέσεις για τα οχήματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), σε ποσοστό 5% επί του συνόλου των προβλεπόμενων θέσεων.

Όλα αυτά, έστω και στο ελάχιστο, συμβάλλουν στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ).

Το αρχικό Νομοθετικό πλαίσιο το οποίο αναφερόταν στην πρόσβαση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στην Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.) εκδόθηκε στις 2 Δεκεμβρίου του 2003⁹, δηλαδή την παραμονή της διοργάνωσης εκδηλώσεων σε όλη την Ελλάδα για την ημέρα ανάδειξης των ανθρωπίνων και κοινωνικών δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία.

Η προστασία των ατόμων με αναπηρία αποτελεί βασική προτεραιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης για σύσταση υπηρεσιακών μονάδων για τη διευκόλυνση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ).

Με εγκύκλιό του το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (ΥΠΕΣΔΔΑ) η οποία αφορά τη σύσταση υπηρεσιακών

⁹ (Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης)

μονάδων διευκόλυνσης των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) καλούνται όλα τα Υπουργεία, οι Γενικές και Ειδικές Γραμματείες, οι Περιφέρειες κ.λπ. να προβούν το συντομότερο στη σύσταση των μονάδων αυτών. Ειδικότερα, τα Υπουργεία καλούνται να φροντίσουν για την εφαρμογή του σχετικού μέτρου και από τα εποπτευόμενα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) καθώς και οι Περιφέρειες να πράξουν το ίδιο για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) πρώτου (α΄) και δεύτερου (β΄) βαθμού. Οι μονάδες οι οποίες συστήνονται θα είναι αρμόδιες για την προώθηση των μέτρων που θα εξασφαλίζουν την προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στα κτίρια, όπου στεγάζονται οι υπηρεσίες του φορέα με την κατάλληλη διαρρύθμιση όπως για παράδειγμα ειδικές ράμπες.

Επιπλέον, οι μονάδες αυτές θα είναι αρμόδιες για την προώθηση των μέτρων τα οποία θα βελτιώνουν την ποιότητα των συνθηκών της διοικητικής εξυπηρέτησης των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), όπως για παράδειγμα με πληροφόρηση αυτών για τη χρήση των νέων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών.

Η ειδική ρύθμιση για τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) στο Π.Δ. 160/2004 (άρθρο 11 παρ. 6) που αφορά στις ρυθμίσεις για τους

«Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ»

εργαζόμενους με συμβάσεις ορισμένου χρόνου στο Δημόσιο Τομέα απευθύνεται σε άτομα με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 50% και φυσικά προβλέπει την υπαγωγή τους στις ρυθμίσεις του Π.Δ. 160/2004 και εφόσον διαθέτουν προϋπηρεσία τουλάχιστον δεκαοκτώ μηνών και ανεξάρτητα από το διάστημα διακοπής ανάμεσα στις συμβάσεις τους, εφόσον βέβαια πληρούν τις υπόλοιπες νόμιμες προϋποθέσεις. Οι σημαντικές καθυστερήσεις οι οποίες παρουσιάστηκαν στην πράξη τα τελευταία χρόνια σχετικά με την υλοποίηση πρωτοβουλιών για τη διευκόλυνση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), ιδίως σχετικά με τις Δημόσιες Υπηρεσίες, επιβάλλουν την άμεση κινητοποίηση της Πολιτείας.

Από τον Μάιο του έτους 2002 το ΥΠΕΣΔΔΑ (σε εφαρμογή και της Απόφασης Αριθμού 52487/02)(ΦΕΚ-18/Β/15-1-02), έστειλε προς όλες τις δημόσιες υπηρεσίες εγκύκλιο με θέμα «*Εξασφάλιση πρόσβασης των Ατόμων με Αναπηρίες σε κτίρια του Δημοσίου Τομέα*», όπου ανάμεσα στα άλλα οριζόταν ¹⁰ :

«Η μη προσπελασιμότητα των κτιρίων τα οποία στεγάζουν τις δημόσιες υπηρεσίες αποτελεί ένα βασικό και ανασταλτικό παράγοντα ο οποίος συντελεί στην ταλαιπωρία των εμποδιζόμενων ατόμων καθώς και στον αποκλεισμό τους από την όποια κοινωνική και οικονομική ζωή. Σε

¹⁰ (ΥΠΕΣΔΔΑ, 2003)

αυτό το πλαίσιο της προσπάθειας για βελτίωση της ποιότητας της καθημερινής ζωής των πολιτών, το Υπουργείο Εσωτερικών προωθεί τη βελτίωση της προσβασιμότητας των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στα κτίρια τα οποία στεγάζουν τις υπηρεσίες του δημόσιου τομέα.»

Η Διεύθυνση της Απλούστευσης των Διαδικασιών και Παραγωγικότητας, με μια σειρά εγκυκλίων της έχει δώσει σχετικές οδηγίες αναφορικά με την υλοποίηση ενός προγράμματος βελτίωσης της προσβασιμότητας στα κτίρια τα οποία στεγάζουν τις δημόσιες υπηρεσίες. Επίσης, έχει ζητηθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες να προβούν σε όλες τις απαραίτητες παρεμβάσεις με απώτερο σκοπό να εξασφαλιστεί η όποια οριζόντια και κατακόρυφη προσπέλαση στους χώρους όπου στεγάζονται για τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ).

Για να καταστεί εφικτή η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης του συγκεκριμένου προγράμματος βελτίωσης της προσβασιμότητας, έχει ζητηθεί επίσης από τις υπηρεσίες να ενημερώνουν τους ειδικούς σχετικά με την πρόοδο των εργασιών συμπληρώνοντας κάποια σχετικά έντυπα. Με βάση λοιπόν τα στοιχεία τα οποία αποστέλλονται, συμπληρώνονται οι πίνακες οι οποίοι είναι περιοδικοί και επικαιροποιούνται αλλά και τίθενται υπόψη της όποιας πολιτικής της εκάστοτε Κυβέρνησης.

Αυτά τα στοιχεία τα συγκεντρώνει ως τώρα η υπηρεσία του

Υπουργείου.

Το γεγονός ότι με την ανάληψη από την Ελλάδα της Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά το πρώτο εξάμηνο του 2003 καθώς και την οργάνωση και διεξαγωγή το 2004 των Ολυμπιακών Αγώνων και των Παραολυμπιακών Αγώνων, η χώρα βρέθηκε στο επίκεντρο του διεθνούς ενδιαφέροντος και δέχθηκε μεγάλο αριθμό επισκεπτών, θα έπρεπε οι δημόσιες υπηρεσίες αφενός μεν να προχωρήσουν στην ολοκλήρωση των απαραίτητων ενεργειών για την προσαρμογή των κτιρίων τους στα όσα ορίζονταν στις κείμενες διατάξεις και αφετέρου να αποστείλουν συμπληρωμένο ολόκληρο το ερωτηματολόγιο σχετικά με την εκτίμηση του βαθμού της προσβασιμότητας των χώρων όπου στεγάζονται οι δημόσιες υπηρεσίες έως το τέλος Ιουνίου του έτους 2004. Το ερωτηματολόγιο θα έπρεπε να είναι πλήρες και να αποτελεί, κατά κάποιο τρόπο οδηγό για τις παρεμβάσεις που θα έπρεπε να γίνουν.

Επιπρόσθετα πρέπει να αναφερθεί πως σύμφωνα με τον Νόμο 2831/2000 (ΦΕΚ-140/Α/13-6-00, στο άρθρο 28 και στην παράγραφο 5) αναφερόταν ότι στα υφιστάμενα και πριν από την ισχύ του σχετικού νόμου κτίρια τα οποία στεγάζονταν οι υπηρεσίες του Δημοσίου, Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ) ευρύτερου δημόσιου τομέα,

Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) πρώτης και δεύτερης βαθμίδας, κοινωφελείς οργανισμοί, τράπεζες και ανταλλακτήρια τραπεζών, επιβάλλονταν να διεξαχθούν οι απαραίτητες διαμορφώσεις, ώστε οι λειτουργικοί χώροι να θεωρούνταν προσπελάσιμοι από άτομα με ειδικές ανάγκες.

2.4 Πρόγραμμα Προσβασιμότητας των ΑμεΑ στη Τοπική Αυτοδιοίκηση

Στις 21 Ιανουαρίου 2009 δόθηκε στη δημοσιότητα καθώς και σε όλες τις Δημόσιες Υπηρεσίες η νέα εγκύκλιος η οποία καταρτίστηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (ΥΠΕΣΔΔΑ), η νέα ρύθμιση σχετικά με το Πρόγραμμα Προσβασιμότητας των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στην Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.). Σύμφωνα με την εγκύκλιο αυτή, ο αστικός σχεδιασμός κατέχει μια ιδιαίτερη σημασία για την προώθηση της προσβασιμότητας, δεδομένου ότι μέσω της οργάνωσης και διαχείρισης των περιοχών μπορεί να διασφαλίσει τη συγκέντρωση των ζωτικής σημασίας υπηρεσιών, στα πιο προσβάσιμα σημεία των οικισμών, μειώνοντας τις άσκοπες μετακινήσεις από το ένα άκρο της πόλης στο άλλο και διασφαλίζοντας τη δυνατότητα προσέγγισής τους γενικά από όλους τους πολίτες και κυρίως από τα

Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) και τα εμποδιζόμενα άτομα.

Σε συνδυασμό δε με την ανάπτυξη, αφενός των προσβάσιμων συνεχών δικτύων πεζοδρομίων, πεζοδρόμων, ποδηλατοδρόμων και οδών ήπιας κυκλοφορίας και, αφετέρου, προσβάσιμων βιώσιμων αστικών μεταφορών, είναι δυνατό ο αστικός σχεδιασμός να συμβάλει στη δημιουργία ενός προσβάσιμου και άνετου περιβάλλοντος διαβίωσης και εργασίας.

Στο πλαίσιο της βιώσιμης διαχείρισης του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, θα πρέπει να διασφαλιστεί και η προσβασιμότητα των χώρων αστικού πρασίνου (πάρκα, άλση), των παραλιών και γενικά των φυσικών τοπίων στα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ).

Επίσης, στο πλαίσιο της ενίσχυσης των βασικών πολιτιστικών υποδομών της χώρας όπως αρχαιολογικοί χώροι, πολιτιστικά κέντρα, εκθεσιακοί και συναυλιακοί χώροι, θέατρα, κινηματογράφοι κλπ., θα πρέπει πάντα να διασφαλίζεται η δυνατότητα πρόσβασης των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) και σε αυτά.

Τέλος, η εξασφάλιση της κυκλοφοριακής προσβασιμότητας συναρτάται απόλυτα με την προώθηση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας η οποία δίνει τη δυνατότητα πληροφόρησης στα Άτομα

με Αναπηρία (ΑμεΑ)¹¹.

Αναφορικά με τον αντικειμενικό σκοπό της παρούσας εγκυκλίου, θα πρέπει να αναφερθεί πως στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Εσωτερικών, υπάγονται και εκείνες οι οποίες αφορούν την προώθηση και παρακολούθηση της εφαρμογής ενεργειών των Δημοσίων Υπηρεσιών, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) πρώτου και δευτέρου βαθμού και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με απώτερο σκοπό την άμεση συμμόρφωσή τους προς την υποχρέωση που έχουν να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα δημιουργίας προσβάσιμης αλυσίδας η οποία συνδέει, με προσβάσιμα πεζοδρόμια και διαβάσεις κατά μήκος μίας συγκεκριμένης διαδρομής, τις προσβάσιμες εγκαταστάσεις και υποδομές.

Επειδή το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (ΥΠΕΣΔΔΑ) έκρινε ότι η προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) αποτελεί προτεραιότητα διεξήγαγε κάποια βήματα για την εποπτεία των υπηρεσιών αυτών:

- Να επιλεγούν οι περιοχές υψηλής επισκεψιμότητας, όπως το εμπορικό, διοικητικό, εκπαιδευτικό, αθλητικό, αρχαιολογικό, ψυχαγωγικό κέντρο στο οποίο θα εφαρμοστούν οι απαραίτητες

¹¹ (ΥΠΕΣΔΔΑ, 2009)

δράσεις για τη δημιουργία αλυσίδας ανεμπόδιστης πρόσβασης

- Να γίνει αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης πρόσβασης στις επιλεγείσες περιοχές με τη συμμετοχή εκπροσώπων των τοπικών φορέων Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), στα κτίρια και σε όλα τα σημεία όπου έχουν πρόσβαση πολίτες, ούτως ώστε να προσδιοριστούν τα σημεία που εμποδίζουν ή δυσχεραίνουν την κίνηση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) και των εμποδιζόμενων ατόμων
- Να ομαδοποιηθούν τα εμπόδια σε κατηγορίες φυσικών, τεχνητών, αρχιτεκτονικών, διοικητικών και σε εκείνα που προκύπτουν λόγω συμπεριφοράς των πολιτών
- Να τεθεί ο προγραμματισμός των απαιτούμενων ενεργειών με βάση την ομαδοποίηση των εμποδίων, κατά προτεραιότητα, έχοντας ως κριτήριο την διαφοροποίησή τους σε εμπόδια όπως:
 - ✓ η αφαίρεσή τους συνεπάγεται ελάχιστες δαπάνες και χρόνο και είναι άμεσα αντιμετωπίσιμα όπως για παράδειγμα οι διαφημιστικές πινακίδες
 - ✓ η εξάλειψή τους προϋποθέτει έργα ανακατασκευής πεζοδρομίων και/ή πεζοδρομήσεις με βάση τις

- απαραίτητες τεχνικές και κυκλοφοριακές μελέτες μέσω της ένταξής τους σε χρηματοδοτικά προγράμματα,
- ✓ οφείλονται στην πλημμελή εφαρμογή των διατάξεων του Κ.Ο.Κ. και μπορούν να εξαλειφθούν με επαρκή αστυνόμευση αλλά και ταυτόχρονα με την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών στα ζητήματα της προσβασιμότητας όπως για παράδειγμα η αποφυγή παράνομης στάθμευσης πάνω στις ράμπες του πεζοδρομίου

Αναφορικά με την έκταση και το πεδίο εφαρμογής της συγκεκριμένης διάταξης, πρέπει να αναφερθεί πως εξ αρχής κατέστη σαφές ότι τα προτεινόμενα μέτρα αφορούν όλους τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) του πρώτου βαθμού οι οποίοι εδρεύουν σε πρωτεύουσες Νομών και τους Δήμους της Περιφέρειας Αττικής και τους Δήμους της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Θεσσαλονίκης. Σύμφωνα με τις τεχνικές οδηγίες οι οποίες αναφέρονται στη συγκεκριμένη εγκύκλιο, αυτές αναφέρονται στη μεθοδολογία σχεδιασμού του προγράμματος.

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα προσβασιμότητας για να εφαρμοστεί επιτυχώς, θα πρέπει να έχει σαφείς στόχους και ελέγξιμα αποτελέσματα.

Κατά συνέπεια, για να έχουν οι προτεινόμενες δράσεις υψηλή

προστιθέμενη αξία θα πρέπει να σχεδιαστούν και να κατασκευαστούν με γνώμονα την επιλογή των κτιρίων Υπηρεσιών, βάσει ορισμένων κριτηρίων, όπως για παράδειγμα το να αφορούν αυτά Υπηρεσίες που χαρακτηρίζονται από μεγάλη προσέλευση κοινού όπως το Ληξιαρχείο, Δημοτολόγιο κλπ. ή να στεγάζουν δραστηριότητες που έχουν σχέση με το κοινό όπως των εμπορικών δραστηριοτήτων, πολιτιστικών- αθλητικών χώρων, χώρων εκπαίδευσης, μουσείων, πάρκων, χώρων συναυλιών κλπ.

Βασική προϋπόθεση για την ικανοποιητική προσέγγιση σ' αυτά τα σημεία είναι η ύπαρξη αλυσίδας πρόσβασης, που σημαίνει στην περίπτωση αυτή, ύπαρξη προσβάσιμων συγκοινωνιών, πεζοδρόμων ή πεζοδρομίων και θέσεων στάθμευσης αναπηρικών αυτοκινήτων κοντά στην προσβάσιμη είσοδο των κτιρίων ή των εγκαταστάσεων. Τα κρισιμότερα σημεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψιν για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας των κοινόχρηστων αυτών χώρων είναι τα ακόλουθα ¹² :

¹² (ΥΠΕΣΔΔΑ, 2009)

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ:

ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΑ
ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΛΑΚΕΣ ΣΕ ΔΡΟΜΟΥΣ ΚΑΙ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΑ ΓΙΑ ΤΥΦΛΟΥΣ
ΑΣΤΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΣΤΑΘΜΕΥΣΗ
ΤΗΡΗΣΗ ΚΩΔΙΚΑ ΟΔΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ
ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΩΝ ΑΜΕΑ
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΙΝΑΚΙΔΩΝ ΑΝΤΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

1. Τα πεζοδρόμια και οι νησίδες όπου κεκλιμένα επίπεδα και ράμπες συνδέουν την επιφάνεια του πεζοδρομίου, της νησίδας ή της πλατείας με το οδόστρωμα. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η αυστηρή τήρηση των τεχνικών οδηγιών σχεδιασμού.
2. Για τους οδηγούς τυφλών θα πρέπει να κατασκευάζονται για την καθοδήγηση ατόμων με προβλήματα όρασης από πλάκες συγκεκριμένης ειδικής υφής και σε έντονη χρωματική αντίθεση με τις υπόλοιπες. Τα σημεία κλειδιά στην κατασκευή του οδηγού

τυφλών είναι η αυστηρή τυποποίηση της υψής των πλακών, η διατήρηση του οδηγού τυφλών ελεύθερου εμποδίων σε όλο το μήκος του, η αποφυγή περιττών διαδρομών και διακλαδώσεων του οδηγού, για την αποφυγή αποπροσανατολισμού και σύγχυσης του ατόμου που τον χρησιμοποιεί.

3. Με τον όρο Αστικός Εξοπλισμός εννοούνται όλες οι κατασκευές κοινής χρήσης που τοποθετούνται σε πεζοδρόμια, πλατείες και γενικά κοινόχρηστους χώρους της πόλης όπως περίπτερα, παγκάκια, κάδοι και καλάθια απορριμμάτων, “φανάκια” τροχαίας, ιστοί πινακίδων, στέγαστρα στάσεων κλπ. Θα πρέπει να τοποθετούνται απαραίτητα εκτός ζώνης όδευσης των πεζών και εκτός οδηγού τυφλών και να προβάλλονται πάντα στο έδαφος ώστε να είναι αναγνωρίσιμα από άτομα με προβλήματα όρασης και να μην εμποδίζουν.
4. Η παράνομη στάθμευση αποτελεί το πλέον σύνηθες και ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα στην αστική προσβασιμότητα. Ο καθένας αφήνει το όχημα του στη κυριολεξία όπου τον «βολεύει» με αποτέλεσμα να δημιουργείται πρόβλημα στη πρόσβαση και να μην ενδιαφέρεται
5. Οι ενέργειες που θα πρέπει να γίνουν σχετίζονται με την επιτυχή

εφαρμογή του προγράμματος καθώς επίσης κρίνεται απαραίτητη η εκτέλεση ορισμένων εργασιών όπως η αφαίρεση των κλαδιών των δένδρων και θάμνων που εμποδίζουν την ζώνη όδευσης και θέτουν σε κίνδυνο τους πεζούς και ιδιαίτερα τους έχοντες προβλήματα όρασης. Τα παρτέρια, οι ζαρντινιέρες και τα κράσπεδα στις ρίζες των φυτών να μην καταλαμβάνουν ή να εμποδίζουν τη ζώνη όδευσης. Επισημαίνεται ότι πρέπει να υπάρχει πάντοτε πρόβλεψη για ύπαρξη συστημάτων περιορισμού της ανάπτυξης των ριζών στις καινούργιες φυτεύσεις.

6. Αφαίρεση των διαφημιστικών πινακίδων ή των αντικειμένων αστικού εξοπλισμού που εμποδίζουν την ελεύθερη ζώνη όδευσης, με την δέουσα προσοχή ώστε να μη μένουν προεξοχές στο δάπεδο.
7. Συντήρηση των πλακών πεζοδρομίου έτσι ώστε να είναι στέρεα τοποθετημένες με ισόπεδη επιφάνεια.
8. Τήρηση της ανεμπόδιστης ζώνης όδευσης πεζών ακόμα και σε ήδη αδειοδοτημένες επιφάνειες χρήσης πεζοδρομίου ή πεζόδρομου για τραπεζοκαθίσματα, περίπτερα κλπ.
9. Τήρηση των διατάξεων του Κ.Ο.Κ. μέσω αυστηρού ελέγχου από

τις αρμόδιες υπηρεσίες όπως Δημοτική Αστυνομία ή Τροχαία για τα σταθμευμένα αυτοκίνητα πάνω στα πεζοδρόμια, στις ράμπες Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ).

Η κάλυψη των απαιτούμενων δαπανών μπορεί να διεξαχθεί ως ακολούθως :

- 1 Μέσω των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Π.Ε.Π.)
- 2 Μέσω του προγράμματος «Θησέας», για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) οι οποίοι δεν έχουν χρησιμοποιήσει όλους τους πόρους που τους αναλογούν.
- 3 Μέσω της εγγραφής πιστώσεων στον οικείο προϋπολογισμό.

Οι αρμόδιες υπηρεσίες για την εφαρμογή του προγράμματος είναι οι Μονάδες Προσβασιμότητας των Δήμων και, όπου δεν υπάρχουν, οι Τεχνικές Υπηρεσίες των Δήμων. Σε κάθε περίπτωση, είναι απαραίτητη η συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών αυτών. Η ευθύνη και εποπτεία εφαρμογής του προγράμματος βαρύνει τον οικείο Δήμαρχο. Ιδιαίτερα τονίζεται η κρισιμότητα του ρόλου των Δημάρχων στην εποπτεία και στον έλεγχο της εφαρμογής των μέτρων προσβασιμότητας τους οποίους και η εγκύκλιος καθιστά προσωπικά υπεύθυνους¹³.

¹³ (ΥΠΕΣΔΔΑ, 2009)

Μεταξύ των προβλεπομένων δεικτών μέτρησης είναι και αυτοί οι οποίοι αφορούν την εφαρμογή των περί προσβασιμότητας και εξυπηρέτησης των ατόμων με αναπηρία διατάξεων. Κατά συνέπεια, η ορθή εφαρμογή των παρεμβάσεων σε συνδυασμό με το πρόγραμμα αποδοτικότητας του ΥΠ.ΕΣ. αποτελεί δείκτη αποδοτικότητας για τους δήμους. Επίσης, η επιτυχής υλοποίηση του προγράμματος από ένα Δήμο μπορεί να έχει ως συνέπεια τη χορήγηση βραβείων προσβασιμότητας. Επιπροσθέτως, η βράβευση Δήμου που θα πρωτεύσει σε έργα προσβασιμότητας μπορεί να αποτελέσει κριτήριο για την διοργάνωση στο Δήμο αυτό εκδηλώσεων σε συνεργασία με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ). (ΥΠΕΣΔΔΑ, 2009).

2.5 Οι Δυσκολίες από την Εφαρμογή του Νομοθετικού Πλαισίου και την Πρόσβαση των ΑμεΑ στην Τοπική Αυτοδιοίκηση

Παρά την σχετική νομοθεσία και παρά τις διάφορες σχετικές οχλήσεις της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών επί των Κυβερνήσεων των δύο μεγάλων κομμάτων, φαίνεται ότι είναι ελάχιστες οι δημόσιες υπηρεσίες οι οποίες έχουν συμμορφωθεί με την σχετική νομοθεσία και αναφορικά με την εξασφάλιση της απρόσκοπτης πρόσβασης των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) σε αυτές. Αυτό φαίνεται και

από το πρακτικό κομμάτι της εργασίας αυτής στις Δημόσιες Υπηρεσίες οι οποίες ελάχιστα πράγματα είχαν εφαρμόσει. Παρατηρείται, ότι ενώ ένας Νόμος γενικά έχει ψηφιστεί και θα πρέπει να τεθεί άμεσα σε εφαρμογή στην Ελλάδα, μεσολαβεί ένας άλλος δημόσιος οργανισμός ο οποίος λόγω υπαρκτών προβλημάτων άλλων φορέων μπορεί να σταθεί εμπόδιο στην εφαρμογή του Νόμου.

Στις μέρες μας επίσης ο Νομαρχιακός σύλλογος Ατόμων με αναπηρία Νομού Αττικής έχει επανειλημμένα θίξει το θέμα της πρόσβασης και της διευκόλυνσης στις μετακινήσεις στον Δήμο Αθηναίων, όμως δυστυχώς ελάχιστα έχουν γίνει.

Σημαντική όμως έλλειψη παρατηρείται και σχετικά με τα φανάρια με το ηχητικό σήμα ειδοποίησης, στο Δήμο Αθηναίων. Παρ' ότι διεξήχθη διαγωνισμός για την ανάθεση σε μια εταιρεία της κατασκευής του εν λόγω συστήματος και παρά την πάροδο μεγάλου χρονικού διαστήματος καμιά εργασία δεν ξεκίνησε ποτέ. Επομένως, το σύνολο σχεδόν των προβλημάτων που αφορούν την πρόσβαση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στην τοπική αυτοδιοίκηση αλλά και την απασχόλησή τους, δεν αφορούν μόνο όσα σχολιάζονται στη παρούσα πτυχιακή και δεν περιορίζονται μόνο στον Δήμο Αθηναίων. Τα ίδια προβλήματα υπάρχουν σε όλο το Νομό και σχεδόν σε όλες τις υπηρεσίες της Αθήνας, με

τρανταχτά παραδείγματα προς αποφυγή.

Παρ' όλο που το δελτίο τύπου που εξέδωσε ο τότε Υπουργός Εσωτερικών, το 2003, όριζε πως ειδικότερα τα Υπουργεία καλούνται να φροντίσουν άμεσα για την εφαρμογή του μέτρου και από τα εποπτευόμενα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) καθώς και οι Περιφέρειες να πράξουν το ίδιο για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) πρώτου και δεύτερου βαθμού, τίποτα από όλα αυτά δεν πραγματοποιήθηκε. Οι μονάδες οι οποίες θα συστήνονταν θα ήταν αρμόδιες για την προώθηση των μέτρων οι οποίες θα εξασφάλιζαν την προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στα κτίρια, όπου θα στεγάζονταν οι υπηρεσίες του φορέα με την κατάλληλη διαρρύθμιση, όπως για παράδειγμα ράμπες. Η ερώτηση είναι βέβαια σε πόσους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) φτιάχτηκαν αυτές οι μονάδες φροντίδας για την προώθηση των μέτρων που αφορούν τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ).

2.6 Οι Ευρωπαϊκές Χώρες και τα Μέτρα Σχετικά με τα Δικαιώματα των Ατόμων Με Αναπηρία (ΑμεΑ)

Στην Ευρώπη εντοπίζονται τέσσερις διαφορετικές προσεγγίσεις σχετικά με τα ΑμεΑ:

- Οι Συνταγματικές τροποποιήσεις (Γερμανία, Φινλανδία): ρυθμίσεις σχετικά με την αναπηρία στο Σύνταγμα, δηλαδή το βασικό νόμο του κράτους.
- Ο Ποινικός Νόμος (Γαλλία, Φινλανδία): η διάκριση σε βάρος των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) θεωρείται αδίκημα, που τιμωρείται από τις αρχές του κράτους.
- Το Αστικό Δίκαιο (Βρετανία, Ιρλανδία): παροχή δικαιώματος στα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) να εγείρουν αγωγή, εάν υπάρχει διάκριση σε βάρος τους, ειδικά στην απασχόληση και την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες.
- Ο Ombudsman (Σουηδία): αξιωματούχος με την υποχρέωση να διερευνά και να λαμβάνει μέτρα σε περίπτωση διάκρισης κατά των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ).

Γερμανία: Η πολιτική σχετικά με την αναπηρία στη Γερμανία μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ήταν, κυρίως, κοινωνική πολιτική.

Διάφορες οργανώσεις βετεράνων μάχονταν για οικονομικές αποζημιώσεις για τις αναπηρίες τους και οργανώσεις γονέων μάχονταν για ειδικά σχολεία. Τα κυριότερα σημεία στη Γερμανική νομοθεσία συνοψίζονται ως εξής:

- Επιρροή από νόμους της Αμερικής: θεωρήθηκε πιο δίκαιο να αναπτυχθεί νέα στρατηγική κατά των διακρίσεων και της απομόνωσης των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ).
- Πρωτοβουλία για πρόταση κατά της διάκρισης σε βάρος των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) κατοχυρωμένο από το Σύνταγμα και τη νομοθεσία που θα παρέχει ισότητα για όλους.

Πρόσφατα στη Γερμανία υιοθετήθηκε νέα νομοθεσία που επεκτείνει τις προηγούμενες και θεμελιώνει για πρώτη φορά την καθολική πρόσβαση των ΑμεΑ σε προϊόντα και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων και αυτών της Κοινωνίας της Πληροφορίας. Συγκεκριμένα, η νέα νομοθεσία αφορά στην εξίσωση των ευκαιριών ατόμων με αναπηρία.

Φινλανδία: Από τους πιο βασικούς νόμους είναι εκείνος για τις υπηρεσίες και την αρωγή προς τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ), που έχει σκοπό να βελτιώσει την ικανότητα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) να ζήσουν ως μέλη της κοινωνίας σε ισότητα με τους άλλους ανθρώπους.

Ο νόμος για την κατάσταση και τα δικαιώματα των ασθενών που

προβλέπει ότι κάθε πρόσωπο που ζει μόνιμα στη Φινλανδία δικαιούται, χωρίς διάκριση, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, μέσα στα πλαίσια των υπαρχόντων πόρων του ιατροφαρμακευτικού συστήματος.

Η συνταγματική αναθεώρηση, υιοθετεί τα κοινωνικά δικαιώματα των πολιτών πέρα από τα παραδοσιακά αστικά και πολιτικά δικαιώματα, ενώ διασφαλίζει ότι, τα δικαιώματα των ατόμων που χρησιμοποιούν τη νοηματική γλώσσα και οι μεταφραστές της, θα προστατευθούν με νόμο ή διάταγμα.

Γαλλία: Ο νόμος 90-602 του 1990 προστατεύει τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) από οποιαδήποτε διάκριση σε βάρος τους στην καθημερινή ζωή. Ο νόμος απαγορεύει τη διάκριση σε βάρος των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) από δημόσιες αρχές και ιδιώτες σε σχέση με την πρόσληψη και απόλυση από την εργασία. Περιέχει ρυθμίσεις που δίνουν το δικαίωμα σε οργανώσεις αναπήρων να συνεργάζονται με το δημόσιο κατήγορο σε υποθέσεις διάκρισης που φθάνουν στο δικαστήριο. Ο νόμος προβλέπει ότι οι διακρίσεις σε βάρος των αναπήρων θεωρούνται ως προσβολές της ατομικής αξιοπρέπειας.

Αγγλία: Την τελευταία δεκαετία έγιναν διάφορες απόπειρες από βουλευτές, που υποστηρίζουν το Αναπηρικό Κίνημα, να εισάγουν νομοθεσία σχετικά με τις διακρίσεις σε βάρος των Ατόμων με Αναπηρία

(ΑμεΑ). Το 1994 βουλευτές από όλα τα πολιτικά κόμματα υποστήριξαν το νόμο για τα αστικά δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) που έχει μεγάλη επιρροή από την Αμερική και σκοπός του είναι να σταματήσει τις διακρίσεις σε βάρος των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στους τομείς της απασχόλησης και της πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες.

Η Ειδική Επιτροπή μπορεί να δίνει συμβουλές σε Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ), σε επιχειρήσεις και στο κοινό, να διενεργεί διακανονισμούς σε θέματα υπηρεσιών και αγαθών, να βοηθά στην εξασφάλιση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, μεριμνώντας και για βοήθεια από δικηγόρο, καθώς και να αναλαμβάνει, επισήμως, να διερευνά υποθέσεις που αφορούν διακρίσεις κατά Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ).

Έχει θεσπιστεί επίσης Νόμος που περιλαμβάνει την απαγόρευση κάθε διάκρισης στην εφαρμογή των δικαιωμάτων της σύμβασης.

Ιρλανδία: Η Ιρλανδία παρείχε πάντοτε υποστήριξη στα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ), αντί να διασφαλίζει και να ενισχύει τα ανθρώπινα και αστικά δικαιώματά τους. Το Ιρλανδικό Σύνταγμα του 1937 περιείχε ένα γενικό δικαίωμα ισότητας, το οποίο, όμως, δεν ερμηνευόταν και ως ισότητα ευκαιριών για τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ). Το 1991, η Ιρλανδική κυβέρνηση εφάρμοσε το “Πρόγραμμα για Οικονομική και Κοινωνική Πρόοδο” για να διασφαλίσει τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή

και ένταξη των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) σε όλους τους τομείς της ζωής. Αργότερα, η νέα κυβέρνηση δημιούργησε ένα νέο υπουργείο, το Υπουργείο Ισότητας και Αναθεώρησης του Νόμου, ένας από τους στόχους του οποίου ήταν η προώθηση των δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ).

Θεσπίστηκε επίσης ο νόμος για την Ισότητα στην Απασχόληση, ο οποίος ασχολείται με τη διάκριση σε βάρος των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στον τομέα της απασχόλησης. Υπάρχει, επιπλέον Νόμος που ασχολείται με τη διάκριση σε βάρος διαφόρων ομάδων – περιλαμβανομένων των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) – στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών, καθώς και με την πρόσβαση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στην εκπαίδευση.

Σουηδία: Στην περίπτωση της Σουηδίας, ενώ έχει ιστορικά υψηλό επίπεδο κοινωνικής πολιτικής, έχει πρόσφατα υιοθετήσει ορισμένα μέτρα για τη βελτίωση της κατάστασης των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), παρότι δεν έχει ακόμα θεσπίσει διατάξεις κατά των διακρίσεων σε βάρος των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ). Συγκεκριμένα, οι ισχύουσες διατάξεις για Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) στη Σουηδία είναι οι εξής:

Μία αναφορά από την “Επιτροπή Αναπηρίας”, όπου προτείνονται μία σειρά από μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας, σε οκτώ

βασικούς τομείς της κοινωνίας, προκειμένου να αποτραπεί η διάκριση σε βάρος των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) και να επιτευχθεί η προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) σε όλους τους τομείς της κοινωνίας.

Με το νόμο για την Υποστήριξη και την Εξυπηρέτηση Προσώπων με Λειτουργικές Βλάβες, δόθηκε στα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) το δικαίωμα της προσωπικής βοήθειας.

Ο νόμος για το Εργασιακό Περιβάλλον, που απαιτεί οι εργοδότες να προσαρμόζουν το φυσικό περιβάλλον και την οργάνωση της εργασίας έτσι, ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες των ατόμων με λειτουργικά μειονεκτήματα.

Ombudsman, ο οποίος είναι δημόσιος λειτουργός, οι αρμοδιότητες του οποίου περιλαμβάνουν βελτιώσεις στον τομέα της νομοθεσίας, συζητήσεις με εταιρίες, οργανισμούς και αρχές, καθώς και χρήση της δημοσιότητας, αναφορές για άνιση μεταχείριση ατόμων με αναπηρία λόγω της αναπηρίας τους. Επιπλέον αρμοδιότητά του είναι η υποβολή μιας ετήσιας αναφοράς στην κυβέρνηση σχετικά με θέματα που αφορούν τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ).

Ιταλία: Ψηφίστηκε τον Ιανουάριο 2004 νόμος, ο οποίος καθιστά υποχρεωτική την προσβασιμότητα δημοσίων ή και ιδιωτικών

διαδικτυακών τόπων που προσφέρουν δημόσιες υπηρεσίες. Προβλέπεται ο πλήρης προσδιορισμός των αρχών και κριτηρίων προσβασιμότητας και τους απαραίτητους σχετικούς ελέγχους καθώς και η οριστικοποίηση των τεχνικών προδιαγραφών σχετικών με τα διάφορα επίπεδα προσβασιμότητας, καθώς και με τις τεχνικές μεθόδους και εργαλεία αξιολόγησης. Στόχος του πλαισίου είναι να αποφύγει τη δημιουργία μορφών αποκλεισμού, που συσχετίζονται με τη διάχυση της τεχνολογίας, αλλά και να προωθήσει την αξιοποίηση της τεχνολογίας ως εργαλείο για την κοινωνική ενσωμάτωση Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ).

Προβλέπεται, επίσης και η συμμετοχή των οργανώσεων Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στη διαμόρφωση του κανονισμού που αφορά δημόσιους διαδικτυακούς τόπους. Ακόμη και ανάλογες ρυθμίσεις στον τομέα της εκπαίδευσης, με έμφαση στο ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:

Η ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑμεΑ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ, ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΗΦΙΣΙΑΣ

3.1 Εισαγωγή στην έρευνα

Αναφορικά με την έρευνα που κάναμε για την προσβασιμότητα, την εξυπηρέτηση και τις ευκολίες που παρέχονται στα άτομα με ειδικές ανάγκες στις δημόσιες υπηρεσίες, συλλέξαμε αρκετά ενδιαφέρουσες πληροφορίες, τις οποίες θα σας παραθέσουμε ευθύς αμέσως. Η έρευνα που κάναμε έγινε στις δημόσιες υπηρεσίες τριών δήμων της Αττικής, το Δήμο Αθηνών, το Δήμο Λυκόβρυσης και το Δήμο Κηφισιάς. Οι ερωτήσεις που υπεβλήθησαν στις υπηρεσίες ήταν για όλες κοινές και είχαν ένα κοινό σκοπό. Να διερευνήσουμε κατά πόσο λαμβάνονται υπ' όψιν οι ανάγκες των ατόμων με ειδικές ανάγκες ουσιαστικά από την πολιτεία και όχι επιφανειακά.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η έρευνα στους Δήμους Κηφισιάς και Αθήνας έγινε τηλεφωνικά ενώ στους Δήμους Λυκόβρυσης με προσωπική συνέντευξη. Η έρευνα που έγινε στο Δήμο της Αθήνας αφορά το κτήριο της οδού Λιοσίων, όπου στεγάζονται και οι περισσότερες υπηρεσίες για

ΤΟ ΚΟΙΝΟ.

Οι ερωτήσεις προσαρμόστηκαν σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, Ν. 2831/2000 «Τροποποίηση των διατάξεων του ν. 1577/1985 "Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός" και άλλες πολεοδομικές διατάξεις» (ΦΕΚ Α'/140/13.06.2000) καθώς και το Ν.3542/2007 «Τροποποιήσεις διατάξεων του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Ν. 2696/1999, Φ.Ε.Κ. 57/Α') και (ΦΕΚ Α'/50/02.03.2007).

Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- 1 Αν υπάρχουν ειδικές ράμπες για αμαξίδια
- 2 Αν υπάρχουν ειδικές τουαλέτες προσβάσιμες και εξυπηρετικές για Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ).
- 3 Αν υπάρχουν χώροι στάθμευσης για τα οχήματα που μεταφέρουν Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ).
- 4 Σήμανση προτεραιότητας στους χώρους μέσα στο Δημαρχείο καθώς και γύρω από αυτό.
- 5 Εάν υπάρχει ανελκυστήρας και διαμόρφωση του χώρου εντός του ανελκυστήρα.
- 6 Διαστάσεις πόρτας και υπόλοιπων χώρων ώστε να

εξυπηρετούνται τα αμαξίδια

- 7 Αίθουσα αναμονής προσαρμοσμένη για Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ).
- 8 Σταντ πληροφοριών, πόσο ψηλό και προσβάσιμο είναι
- 9 Αν υπάρχει δημοτικό υπάλληλος που να ελέγχει τις διαβάσεις πεζών για να διευκολύνονται τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ).
- 10 Διαγραμμίσεις για τυφλούς μέσα και έξω από το κτήριο.
- 11 Δημοτικός υπάλληλος που να μιλάει τη νοηματική γλώσσα, για τους κωφάλαλους

Τέλος,

- 12 Αν όλες οι ανακοινώσεις και οι πληροφορίες του Δήμου υπάρχουν και σε γραφή Μπράιγ (Braille) για τους τυφλούς

Τα ερωτήματα και τα κριτήρια που ετέθησαν σε κάθε Δήμο προβλέπονται κυρίως από το Υπουργείο Εσωτερικών, στο πλαίσιο της προσπάθειας να πραγματοποιήσει την δέσμευσή του για την εξασφάλιση πρόσβασης των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στα κτίρια των Δημοσίων Υπηρεσιών της χώρας, έτσι τον Ιούνιο του 2007 (με το επίσημο έγγραφο ΔΙΑΠΔ/Π.Α.μεΑ/Φ.4/14/16999/29-6-2007) στο Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.) να προβεί σε διενέργεια

ελέγχων στα Δημόσια κτήρια, ώστε να διαπιστωθεί η εφαρμογή των διατάξεων νόμου (Ν. 1577/85, του Ν. 2831/2000, των Υπουργικών Αποφάσεων αρ. 3046/304/89, 52488/2002) και των οδηγιών που αναφέρονται στις σχετικές εγκυκλίους του Υπουργείου.

3.2 Η Προσβασιμότητα των ΑμεΑ στο Δήμο Αθηναίων

Ας εξετάσουμε λοιπόν το κάθε κτήριο του Δήμου ξεχωριστά ξεκινώντας από το Δήμο Αθηναίων. Στο Δημαρχείο της Αθήνας (οδός Λιοσίων) διαπιστώσαμε ότι υπάρχουν οι ειδικές ράμπες για αμαξίδια ώστε να διευκολύνεται η προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), καθώς επίσης και ειδικοί χώροι στάθμευσης, ανελκυστήρες με χώρους για Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) και τέλος οι διαστάσεις της πόρτας εισόδου και των υπόλοιπων χώρων του Δήμου ήταν επαρκείς ώστε να περνούν τα αμαξίδια.

Τα όσα αναφέραμε παραπάνω είναι ενθαρρυντικά αλλά τα μειονεκτήματα που συναντήσαμε ήταν περισσότερα από τα πλεονεκτήματα.

Στους χώρους του Δήμου δεν υπήρχαν ειδικές τουαλέτες για τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ), δεν υπήρχαν ταμπέλες προτεραιότητας καθώς επίσης και αίθουσες αναμονής. Παρατηρήσαμε ότι το σταντ των

«Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ»

πληροφοριών ήταν πολύ ψηλό για τα αμαξίδια με αποτέλεσμα να μην μπορούν να εξυπηρετηθούν τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ). Επιπρόσθετα δεν υπήρχε άτομο για να ελέγχει τις διαβάσεις των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), ώστε να μην παρκάρουν αυτοκίνητα στα σημεία όπου θα εμποδίζεται η διέλευση των ατόμων αυτών, από και προς τις Δημόσιες Υπηρεσίες. Τέλος, δεν υπήρχαν διαγραμμίσεις για τους τυφλούς και δεν υπήρχε άτομο μέσα στην υπηρεσία που να γνωρίζει την νοηματική γλώσσα. Τέλος δεν υπήρχαν ανακοινώσεις και σημειώσεις σε ειδική γραφή για την εξυπηρέτηση των τυφλών.

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΡΑΜΠΕΣ ΓΙΑ ΑΜΑΞΙΔΙΑ	ΝΑΙ
ΕΙΔ.ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ	ΟΧΙ
ΧΩΡΟΙ ΣΤΑΘΜ	ΝΑΙ
ΤΑΜΠΕΛ ΠΡΟΤ	ΟΧΙ
ΧΩΡΟΙ ΑΝΕΛΚ	ΝΑΙ
ΔΙΑΣ.ΠΟΡΤΑΣ&ΥΠΟΛ ΧΩΡΩΝ	ΝΑΙ
ΑΙΘ.ΑΝΑΜ	ΟΧΙ
ΨΗΛΟ ΣΤΑΝΤ ΠΛΗΡΟΦ	ΝΑΙ
ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΙΑΒΑΣΕΩΝ	ΟΧΙ
ΔΙΑΓΡΑΜΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΥΦΛΟΥΣ	ΟΧΙ
ΑΤΟΜΟ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗ	ΟΧΙ
ΓΡΑΦΗ ΜΠΡΑΙΓ	ΟΧΙ

3.2 Η Προσβασιμότητα των ΑμεΑ στο Δήμο Λυκόβρυσης

Στο Δημαρχείο της Λυκόβρυσης διαπιστώσαμε ότι υπάρχουν οι ειδικές ράμπες για αμαξίδια ώστε να διευκολύνεται η προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), καθώς επίσης και ειδικοί χώροι στάθμευσης.

Όμως, στους χώρους του Δήμου δεν υπήρχαν ειδικές τουαλέτες, ούτε ανελκυστήρες με χώρους για Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ), δεν υπήρχαν ταμπέλες προτεραιότητας ούτε κατάλληλες αίθουσες αναμονής. Συγκεκριμένα δεν υπήρχε διαθέσιμος ανελκυστήρας, όσοι επιθυμούσαν συναλλαγή με κάποιες από τις υπηρεσίες του Δήμου (γραφείο προσωπικού γραφείο δημάρχου και αντιδημάρχου και γραμματεία δημάρχου καθώς και αίθουσες συμβουλίων) είχαν πρόσβαση μόνο μέσω της σκάλας που υπήρχε. Επίσης οι διαστάσεις της πόρτας εισόδου και των υπόλοιπων χώρων του Δήμου ήταν ανεπαρκείς, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να περάσουν τα αμαξίδια και να μεταβούν στο γραφείο Δημότη και τις τεχνικές υπηρεσίες.

Μέσα στο δήμο βρισκόταν και το Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών του Δήμου το οποίο είχε πρόσβαση μόνο μέσω σκάλας και τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) εξυπηρετούνταν στην είσοδο. Παρατηρήσαμε ότι το

«Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ»

στάντ των πληροφοριών ήταν πολύ ψηλό για τα αμαξίδια με αποτέλεσμα να μην μπορούν να εξυπηρετηθούν τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ). Επιπρόσθετα δεν υπήρχε άτομο για να ελέγχει τις διαβάσεις των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), ώστε να μην παρκάρουν αυτοκίνητα στα σημεία όπου εμποδίζεται η διέλευση των ατόμων αυτών, από και προς τις Δημόσιες Υπηρεσίες. Τέλος, δεν υπήρχαν διαγραμμίσεις για τους τυφλούς και δεν υπήρχε άτομο μέσα στην υπηρεσία που να γνωρίζει την νοηματική γλώσσα, ούτε υπήρχαν ανακοινώσεις και σημειώσεις σε ειδική γραφή για την εξυπηρέτηση των τυφλών.

ΔΗΜΟΣ ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ

ΡΑΜΠΕΣ ΓΙΑ ΑΜΑΞΙΔΙΑ	ΝΑΙ
ΕΙΔ.ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ	ΟΧΙ
ΧΩΡΟΙ ΣΤΑΘΜ	ΝΑΙ
ΤΑΜΠΕΛ ΠΡΟΤ	ΟΧΙ
ΧΩΡΟΙ ΑΝΕΛΚ	ΟΧΙ
ΔΙΑΣ.ΠΟΡΤΑΣ&ΥΠΟΛ ΧΩΡΩΝ	ΟΧΙ
ΑΙΘ.ΑΝΑΜ	ΟΧΙ
ΨΗΛΟ ΣΤΑΝΤ ΠΛΗΡΟΦ	ΝΑΙ
ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΙΑΒΑΣΕΩΝ	ΟΧΙ
ΔΙΑΓΡΑΜΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΥΦΛΟΥΣ	ΟΧΙ
ΑΤΟΜΟ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗ	ΟΧΙ
ΓΡΑΦΗ ΜΠΡΑΙΓ	ΟΧΙ

3.3 Η Προσβασιμότητα των ΑμεΑ στο Δήμο Κηφισιάς

Στο κτήριο του Δημαρχείου της Κηφισιάς διαπιστώσαμε ότι υπάρχουν οι ειδικές ράμπες για αμαξίδια ώστε να διευκολύνεται η προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), καθώς επίσης και ειδικοί χώροι στάθμευσης, ανελκυστήρες με χώρους για Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) και, σε αντίθεση με τους προαναφερθέντες Δήμους, οι υπεύθυνοι είχαν προνοήσει ώστε το σταντ των πληροφοριών να είναι σε ικανοποιητικό ύψος για τα αμαξίδια, έτσι ώστε να μπορούν να εξυπηρετηθούν τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ). Τέλος οι διαστάσεις της πόρτας εισόδου και των υπόλοιπων χώρων του Δήμου ήταν επαρκείς ώστε να περνούν τα αμαξίδια.

Στους χώρους του Δήμου δεν υπήρχαν ειδικές τουαλέτες για τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ), δεν υπήρχαν ταμπέλες προτεραιότητας ούτε και αίθουσες αναμονής. Επιπρόσθετα δεν υπήρχε άτομο για να ελέγχει τις διαβάσεις των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), ώστε να μην παρκάρουν αυτοκίνητα στα σημεία όπου θα εμποδίζεται η διέλευση των ατόμων αυτών, από και προς τις Δημόσιες Υπηρεσίες. Τέλος, δεν υπήρχαν διαγραμμίσεις για τους τυφλούς και δεν υπήρχε άτομο μέσα στην υπηρεσία που να γνωρίζει την νοηματική γλώσσα. Ούτε σε αυτόν το Δήμο υπήρχαν ανακοινώσεις και σημειώσεις σε ειδική γραφή για την

«Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΙ ΚΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ»

εξυπηρέτηση των τυφλών.

ΔΗΜΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ

ΡΑΜΠΕΣ ΓΙΑ ΑΜΑΞΙΔΙΑ	ΝΑΙ
ΕΙΔ.ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ	ΟΧΙ
ΧΩΡΟΙ ΣΤΑΘΜ	ΝΑΙ
ΤΑΜΠΕΛ ΠΡΟΤ	ΟΧΙ
ΧΩΡΟΙ ΑΝΕΛΚ	ΝΑΙ
ΔΙΑΣ.ΠΟΡΤΑΣ&ΥΠΟΛ ΧΩΡΩΝ	ΝΑΙ
ΑΙΘ.ΑΝΑΜ	ΟΧΙ
ΨΗΛΟ ΣΤΑΝΤ ΠΛΗΡΟΦ	ΟΧΙ
ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΙΑΒΑΣΕΩΝ	ΟΧΙ
ΔΙΑΓΡΑΜΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΥΦΛΟΥΣ	ΟΧΙ
ΑΤΟΜΟ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗ	ΟΧΙ
ΓΡΑΦΗ ΜΠΡΑΙΓ	ΟΧΙ

3.4 Συγκριτικός πίνακας παροχών για τους Δήμους Αθήνας, Λυκόβρυσης και Κηφισιάς.

ΠΑΡΟΧΕΣ ΔΗΜΟΥ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ
		ΥΠΑΡΧΕΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ	ΥΠΑΡΧΕΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ	ΥΠΑΡΧΕΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ
ΡΑΜΠΕΣ ΓΙΑ ΑΜΑΞΙΔΙΑ	ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
ΕΙΔ.ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ	ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
ΧΩΡΟΙ ΣΤΑΘΜ	ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
ΤΑΜΠΕΛ ΠΡΟΤ	ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
ΧΩΡΟΙ ΑΝΕΛΚ	ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ
ΔΙΑΣ.ΠΟΡΤΑΣ& ΥΠΟΛ ΧΩΡΩΝ	ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ
ΑΙΘ.ΑΝΑΜ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΗ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
ΨΗΛΟ ΣΤΑΝΤ ΠΛΗΡΟΦ	ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΙΑΒΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
ΔΙΑΓΡΑΜΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΥΦΛΟΥΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΗ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
ΑΤΟΜΟ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΗ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
ΓΡΑΦΗ ΜΠΡΑΙΓ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΗ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Όπως παρατηρείται και παραπάνω οι περισσότεροι Δήμοι όσον αφορά την εξυπηρέτηση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) έχουν περιορισμένες και συνηθισμένες διευκολύνσεις προσβασιμότητας, και όχι

εξειδικευμένες. Στον πίνακα αναφέρεται ποιες είναι οι εξειδικευμένες και ποιες είναι οι συνηθισμένες διευκολύνσεις που πρέπει να έχει μια Δημόσια Υπηρεσία και κάθε δημόσιος χώρος.

3.5 Ερευνητική Καταγραφή Γενικών Προβλημάτων ΑμεΑ στους Δήμους Αθηναίων, Λυκόβρυσης και Κηφισιάς

Εκτός από τις παραπάνω συγκεκριμένες ερωτήσεις οι οποίες διενεργήθηκαν σχετικά με τα προβλήματα προσβασιμότητας των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) στους Δήμους Αθηναίων, Λυκόβρυσης και Κηφισιάς, προσπαθήσαμε να διεξάγουμε και μια έρευνα με γενικές ερωτήσεις σχετικά με την ευρύτερη άποψη του υπαλληλικού προσωπικού για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει αυτή η ειδική ομάδα ατόμων. Αυτό έγινε για να αποκτήσουμε μία επιπλέον άποψη για το πώς αντιλαμβάνονται κάποια πράγματα που αφορούν τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) απλοί άνθρωποι που τα συναναστρέφονται και τα αντιμετωπίζουν καθημερινά.

Από τις απαντήσεις που εδόθησαν, προέκυψαν τα ακόλουθα συμπεράσματα :

Ρωτήσαμε τους υπαλλήλους των Δήμων αν κατά τη γνώμη τους

στην Ελλάδα προστατεύονται τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ):

- 1 Οι πλειοψηφία των υπαλλήλων στους Δήμους Αθηναίων, Λυκόβρυσης και Κηφισιάς απάντησαν ότι δεν προστατεύονται τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ).
- 2 Στην ερώτηση πώς πιστεύουν ότι είναι οι συνθήκες διαβίωσης στη χώρας μας, θεωρούν ότι οι συνθήκες ζωής των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) είναι χειρότερες στην Ελλάδα σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ε.Ε. και δεν γίνεται καμία κίνηση βελτίωσης και αξιοποίησης των υποδομών που υπάρχουν.
- 3 Τους ρωτήσαμε τι συναισθήματα τους δημιουργούνται όταν αντιμετωπίζουν Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) και η απάντηση τους ήταν σχεδόν αναμενόμενη. Συμπόνια, προκατάληψη, οίκτος και η φιλανθρωπία, ότι πρόκειται γι' ανθρώπους που πάσχουν από κάποια ασθένεια ή γενικά μειονεκτούν έναντι των άλλων.
- 4 Στην ερώτηση για το αν πρέπει να προστατεύονται από την Ελληνική Πολιτεία τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), όλοι οι υπάλληλοι ομόφωνα σχεδόν συμφώνησαν ότι πρέπει.

- 5 Το μεγαλύτερο πρόβλημα για ένα Άτομο με Αναπηρία (ΑμεΑ) είναι σύμφωνα με τους υπαλλήλους στους Δήμους Αθηναίων, Λυκόβρυσης και Κηφισιάς η πρόσβαση στην απασχόληση. Θεωρούν ότι για ένα Άτομο με Αναπηρία (ΑμεΑ) η πρόσβαση στην απασχόληση είναι αρκετά δύσκολη. Ο κάθε εργοδότης δεν λειτουργεί με το συναίσθημα, ότι δηλαδή «πρέπει να τον βοηθήσω επειδή έχει ειδικές ανάγκες», αλλά με το συμφέρον, ότι «πρέπει να μου φέρνει κέρδος». Είναι προκατάληψη ότι ένα Άτομο με Αναπηρία (ΑμεΑ) δεν μπορεί να ανταπεξέλθει στην εργασία εξίσου όπως ένας υγιής.
- 6 Εξίσου σημαντικά προβλήματα θεωρούνται η πρόσβαση στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς (ΜΜΜ) και γενικότερα η μετακίνηση στην πόλη.
- 7 Μικρότερος θεωρείται ο βαθμός δυσκολίας πρόσβασης στην εκπαίδευση, στις υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας και στα κέντρα λήψης αποφάσεων από ότι στις υπόλοιπες υπηρεσίες.

Κεφάλαιο 4: Επίλογος- Συμπεράσματα

Σκοπός της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας ήταν να αναλύσει τον τρόπο με τον οποίο τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) μπορούν να έχουν πρόσβαση στη Τοπική Αυτοδιοίκηση (ΤΑ), αποδίδοντας συγχρόνως τον ορισμό για το ποιοι αναφέρονται ως άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ). Επίσης στόχος ήταν να εξετάσει το νομοθετικό πλαίσιο το οποίο διέπει την πρόσβαση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση (ΤΑ) και τι συμβαίνει αντίστοιχα στην Ευρώπη αναφορικά με το συγκεκριμένο γεγονός. Τέλος, διεξάγεται μια πρακτική καταγραφή και μελέτη της πρόσβασης των ΑμεΑ στη Τοπική Αυτοδιοίκηση (ΤΑ) και συγκεκριμένα στους Δήμους Αθήνας, Κηφισιάς και Λυκόβρυσης.

Η συλλογή των στοιχείων ολοκληρώθηκε μέσω βιβλιογραφικής έρευνας και συλλογής σχετικών πληροφοριών για τον τρόπο με τον οποίο τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) μπορούν να έχουν πρόσβαση στη Τοπική Αυτοδιοίκηση (ΤΑ), αποδίδοντας συγχρόνως τον ορισμό για το ποιοι αναφέρονται ως Ατομα με Αναπηρία (ΑμεΑ). Ως Ατομα με Αναπηρία αναφέρονται εκείνα τα οποία έχουν μόνιμες ή κάποιες προσωρινές

βλάβες, ανικανότητες, αδυναμίες, αναπηρίες ή συνδυασμό των παραπάνω οι οποίες προέρχονται από φυσική, ψυχική ή κάποια νοητική ανεπάρκεια.

Τα άτομα τα οποία πάσχουν από αναπηρίες αποτελούν ουσιαστικά ένα ιδιαίτερο κομμάτι του κοινωνικού συνόλου που χρήζει ιδιαίτερης προσοχής. Για τον σκοπό αυτό ο κάθε δημόσιος ή ιδιωτικός οργανισμός θα πρέπει να φροντίζει όλες οι κατασκευές συστημάτων οριζόντιας και κάθετης μεταφοράς να είναι φιλικές προς τα άτομα αυτά και εναρμονισμένες με τους κανονισμούς για την διευκόλυνση της διακίνησής τους. Παρά την σχετική νομοθεσία και παρά τις διάφορες σχετικές οχλήσεις της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών επί των Κυβερνήσεων των δύο μεγάλων κομμάτων, φαίνεται ότι είναι ελάχιστες οι Δημόσιες Υπηρεσίες οι οποίες έχουν συμμορφωθεί με την σχετική νομοθεσία και αναφορικά με την εξασφάλιση της απρόσκοπτης πρόσβασης των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) σε αυτές.

Το συμπέρασμα που προέκυψε από την έρευνα και τη διεξαγωγή της εργασίας αυτής είναι ότι η Ελλάδα, ενώ έχει την δυνατότητα δεν προβαίνει σε πράξεις για να βοηθήσει τους συνανθρώπους μας που χρήζουν βοήθειας. Τους περιθωριοποιεί και τους κάνει να νιώθουν ξένα σώματα μέσα στην ίδια τους τη κοινωνία.

Η Χώρα μας κάνει αργά βήματα στο τομέα της μέριμνας των ΑμεΑ. Έχουν συνταχθεί αρκετοί νόμοι, εγκύκλιοι, υπουργικές αποφάσεις και παραμένουν απλές προτάσεις σε χαρτί χωρίς να γίνεται σχεδόν καμία προσπάθεια εξέλιξης και βελτίωσης. Ακόμα και στο θέμα της χρηματοδότησης των υποδομών έργων για Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ), ενώ δίνονται οικονομικά βοηθήματα (π.χ. Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης - ΚΠΣ) από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα χρήματα δεν καταλήγουν στον προορισμό τους. Εναποτίθενται στην κάλυψη άλλων αναγκών που φαίνεται να είναι πιο σημαντικές από την προσβασιμότητα και την βελτίωση της ποιότητας ζωής των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ).

Το πρόβλημα εντοπίζεται κυρίως σε μεγάλα αστικά κέντρα όπως είναι η Αθήνα.

Τέλος θα πρέπει να αναφερθεί πως στον τομέα της προσβασιμότητας στην τοπική αυτοδιοίκηση στις χώρες της Ευρώπης και μολονότι τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί κάποια βελτίωση στο θέμα της εξάλειψης των εμποδίων από το δομημένο περιβάλλον, αυτή επικεντρώνεται από μέρους των υπευθύνων στα μεγαλύτερα αστικά κέντρα. Πολλές φορές οφείλεται σε συλλογικές παρεμβάσεις, με αποτέλεσμα παρ' όλη την φαινομενική βελτίωση κάποιες ομάδες Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) να εξακολουθούν να αποκλείονται από υπηρεσίες

και αγαθά.

Πρέπει να γίνουν τεράστια άλματα στο τομέα της προσβασιμότητας. Πρέπει επιτέλους η πολιτεία αντί να κλείνει τα μάτια και να αδιαφορεί για τους ανθρώπους αυτούς, να τους ενσωματώσει, να τους αγκαλιάσει και να τους προσφέρει έναν πιο άνετο και αξιοπρεπή τρόπο ζωής.

Πρέπει να τεθούν σε λειτουργία όλα τα μέσα που διαθέτει η πολιτεία (είτε οικονομικά, είτε νομοσχέδια και προτάσεις) για την βελτίωση του τρόπου διαβίωσης των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ).

Βιβλιογραφία:

- ❖ *Οδηγός του Πολίτη με Αναπηρία*, Υπουργείο Εσωτερικών, Γενική Διεύθυνση Διοικητικής Οργάνωσης και Διαδικασιών, Μάρτιος 2007
- ❖ *Νομοθεσία για τα Άτομα με Αναπηρία*, Επιμέλεια Κ. Μπαρτζελιώτης, Εκδόσεις Σάκκουλα 2008
- ❖ *Τοπική Αυτοδιοίκηση*, Υπουργείο Εσωτερικών, 2009
- ❖ *ΑμΕΑ, Διαμορφούμενη Κατάσταση στην Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Πολιτική*, www.disabled.gr, 2008
- ❖ Saunders M., Lewis P. and Thornhill A., (2000), "Research Methods For Business Students", London: Prentice Hall.
- ❖ Sekaran U., (1992), "Research Methods for Business, A Skill Building Approach", New York: John Wiles and Sons Inc.
- ❖ Zikmund W.G., (2000), "Business Research Methods", London: Harcourt college publishers.
- ❖ Οδηγίες Σχεδιασμού του Γραφείου Μελετών ΥΠΕΧΩΔΕ για ΑμΕΑ, «Σχεδιάζοντας Για Όλους»
- ❖ *Καταγραφή Προσβασιμότητας στο Δήμο Αθηναίων*, 04/5/2009
- ❖ *Καταγραφή Προσβασιμότητας στο Δήμο Κηφισιάς*, 04/05/2009
- ❖ *Καταγραφή Προσβασιμότητας στο Δήμο Λυκόβρυσης*, 04/05/2009
- ❖ Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Δελτίο Τύπου Σχετικά με την Προσβασιμότητα των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες στη Τοπική Αυτοδιοίκηση, 2/12/2003
- ❖ «Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο», Αναστάσιος Τάχος

«Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ»

- ❖ «Τοπική Αυτοδιοίκηση: Ένας σύγχρονος διοικητικός θεσμός», Ευριδίκη Μπέσιλα-Βήκα
- ❖ «Τοπική Αυτοδιοίκηση- Τόμος 1», Ευριδίκη Μπέσιλα-Βήκα
- ❖ www.noesi.gr
- ❖ www.ekstratia.blogspot.com
- ❖ www.matia.gr
- ❖ www.wikipedia.org
- ❖ Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Δελτίο Τύπου Σχετικά με την *Προσβασιμότητα των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες στη Τοπική Αυτοδιοίκηση*, 21/9/2009
- ❖ Η φωτογραφία που βρίσκεται στο εξώφυλλο της εργασίας είναι από το blog www.biabigmama.blogspot.com